

איגרת ספרי חסידות

באר

מקדושים

נצבים - וילך

מקדושים

מערכת 'פאר מקדושים'

ראש המערכת

הגה"ח מוהר"ר ישראל מנחם אלתר שליט"א

עורך ראשי

הרב משה יהודה קרול

עורך אחראי

הרב טוביה פריינד

חברי ועדת היגוי

הגה"ח רבי יחיאל בויס שליט"א

הגה"ח רבי יוחנן גורארי שליט"א

הגה"ח רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א

הגה"ח רבי מנחם מענדל ויזניצער שליט"א

הגה"ח רבי יעקב דוד וינטרוב שליט"א

הגה"ח רבי יצחק ישעיה וייס שליט"א

הגה"ח רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א

הגה"ח רבי אביגדור מאיר רובינשטיין שליט"א

הגה"ח רבי אברהם מרדכי רושצקי שליט"א

חברי המערכת

הרב דוד סלאנים	הרב חנוך מאיר בינקה
הרב שמחה בונים סלוד	הרב שמחה בונים בויס
הרב ישראל נחום צימרמן	הרב יהושע מנחם בלושטיין
הרב אברהם מרדכי קוזק	הרב אברהם מרדכי ברלינר
הרב יחיאל פנחס קופרברג	הרב משה אריה גומבו
הרב משה יוסף קמינר	הרב שמואל יעקב גליקסברג
הרב יהודה אריה קמפינסקי	הרב יהודה אריה ליב היינה
הרב שמחה בונים קמפינסקי	הרב דוב היישריק
הרב ישראל קרול	הרב אליעזר וינגוט
הרב נחמיה קרול	הרב משה וקלסמן
הרב אברהם שטייר	הרב ישראל טורובר
הרב אליהו אברהם שטרן	הרב מאיר מונטג
הרב שמואל יוסף שטרן	הרב שמחה בונים מורגנשטרן
הרב דוב בער שלמה שפירא	הרב שמחה בונים נאגל
הרב ישראל אליהו שפירא	הרב ישראל סגל

במהדורה זו של 'פאר מקדושים' הושקעה גיעה גדולה ודמים מרובים, תרתי משמע, כדי שהספר יהיה בפאר והדר, נקי ומנופה מכל שגיאה וטעות. לכן על פי דין תורה ולהבדיל ע"פ החוק הבינלאומי אוסרים אנו בכל תוקף כל אופן של הדפסה, צילום והעתקה בלי רשות מפורשת בכתב של המערכת.

ובזה בקשתנו מכל הלומדים והמעיינים, שבאם ימצאו טעות, יואילו בטובם להודיענו, כדי שבעז"ה יתוקן הדבר במהדורות הבאות ובזה יזכו את הרבים ושכרם מרובה מן השמים.

הוצאה לאור ע"י:

'פאר מקדושים'

רח' האדמו"ר מרוז'ין 13, בני ברק

טל: 03-6167334

פקס: 03-5705642

Peer Mikdoshim

13 Ha'admor me'ruzin

Bnei Brak E. Israel

Tel: 972-3-6167334

Fax: 972-3-5705642

6167334@gmail.com

©

Copyright

כל הזכויות שמורות

ל'אוצר ערכי החסידות'
ע"ר - 580544427 בני ברק

סדר ועימוד:

ישראל רוזן 3136137-053

כריכה ושערים:

שילוב 7680880-052

סֵפֶר
דָּגַל מַחֲנֵה
אֶפְרַיִם

פְּרֻשֵׁת נְצָבִים

אַתֶּם נְצָבִים. יש לומר רמז על דָּרָךְ דְּאִיתָא בְּזֵהר הַקְדוּשׁ (ח"ב קטז). שְׁקָרָא לָא קְאִי, קוּשְׁטָא קְאִיא. וּלְכָךְ 'יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא מֵת' (תענית ה:), שְׁהִיָּה מְדַת אֲמַתִּי, שֶׁהוּא תְּמִיד קָיָם לְעוֹלָם. וְהוּא שְׁמַרְמִז 'אַתֶּם', אוֹתִיּוֹת 'אַמַּת', נְצָבִים', שֶׁהוּא קָיָם לְעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב קוּשְׁטָא קְאִי, וְהִבֵּן:

רמז למאמר חז"ל שקרא לא קאי קושטא קאי

לְפָנַי ה' אֱלֹהֵיכֶם רִאשִׁיכֶם. יש לפרש על דָּרָךְ דְּאִיתָא כְּשִׁשְׁאָלוּ יִשְׂרָאֵל בְּיַמֵּי שְׁמוּאֵל 'תִּנְהַלְנָה לָנוּ מֶלֶךְ' (שמואל א ח, ו), וְאָמַר לָהֶם, דְּעוּ וּרְאוּ כִּי רַעַתְכֶם רַבָּה אֲשֶׁר שְׁאַלְתֶּם לָכֶם מֶלֶךְ כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם מְלַכְכֶם (שם יב יז). וְזֵהוּ שְׁמַרְמִז כְּאֵן 'אַתֶּם נְצָבִים לְפָנַי ה'', הֵינּוּ פְּשִׁתְנָהֲגוּ בְּאֲמַת וּבִתְמִים לְפָנַי ה', אֲזַ תִּזְכּוּ 'אַלְקֵיכֶם רִאשִׁיכֶם', הֵינּוּ שְׁלֵא תִצְטָרְכוּ לְשׁוּם מֶלֶךְ, כִּי אֱלֹהֵיכֶם יִהְיֶה רִאשְׁכֶם וּמְלַכְכֶם, וְקַל לְהִבִּין:

כשמתנהגים באמת ובתמים אין צריכים למלך כי ה' אלוהינו מלכנו בראשונה

עוֹד יִרְמֹז עַל דָּרָךְ דְּאִיתָא בְּזֵהר הַקְדוּשׁ עַל פְּסוּק (קהלת ב, יד) 'הֶחֱכֶם עֵינָיו בְּרִאשׁוֹ, הֵינּוּ שְׁמִסְתַּכַּל תְּמִיד עַל הַשְּׂכִינָה שְׁבִרֵאשׁוֹ, עֵינַי שָׁם'. וְהוּא שְׁאֲמַרוּ חֲזוֹ"ל (אבות פ"ב מ"א) 'דַּע מַה לְּמַעְלָה מִמֶּךָ, הֵינּוּ הַשֵּׁם הַגּוֹי' הַ בְּרוּךְ הוּא בְּמַלְוֵאוֹ שֶׁהוּא מְסַפֵּר מִ"ה", הוּא לְמַעְלָה מִמֶּךָ. וְזֵהוּ 'אַתֶּם נְצָבִים לְפָנַי ה' אֱלֹהֵיכֶם' מִמַּשׁ, אֲזַ תִּזְכּוּ לְהִיּוֹת 'אַלְקֵיכֶם רִאשִׁיכֶם', הֵינּוּ לְהִיּוֹת הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה עַל רִאשִׁיכֶם, וְהִבֵּן:

החכם מסתכל תמיד על השכינה שבראשו

מִחֲטָב עֲצִיף עַד שְׂאֵב מִיַּמִּיךָ. יש לפרש שְׁרִמְז מִשֶּׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוּם לְכָל יִשְׂרָאֵל אִיךְ שְׁהִיָּה הַשְּׁתַלְשְׁלוֹת תְּקוּן חֲטָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, שְׁאֲבָרָהּ הוּא הִיָּה הַמִּתְחִיל בְּזֵה, עַל דָּרָךְ שְׁפִרְשִׁתִּי 'וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֵי מִמְרָא' (בראשית יח, א), הֵינּוּ שֶׁהוּא תְּקוּן בְּאֵילָנָא דְחָב אָדָם הָרִאשׁוֹן וְהִיָּה מִמְרָה אֶת הַשֵּׁם, וְהוּא תְּקוּן זֶה, עֵינַי שָׁם, וְהֵינּוּ שְׁאָדָם

תיקון חטא אדה"ר התחיל ע"י אברהם ונשלם ע"י משיח

צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת

ראשך אל יחסר, דהא נהורא דבראשו אצטריך למשחא, ואינן עובדין טבאן, ועל דא 'החכם עיניו בראשו', ולא באתר אחרא'. ה. עיין פרדס רימונים שער פרטי השמות פ"ד. ו. לעיל פר' וירא ד"ה או יאמר לתרץ. ז. ידוע שהאבות ע"ה תקנו כל אחד מה שפגם אדם הראשון בעץ הדעת טוב ורע ואברהם ע"ה היה הראשון לתיקון זה, וזה יש לומר שמרומז בפסוק 'וירא אליו' דייקא שהוא היה התיקון לעץ הדעת וזהו שנתראה ונתגלה אליו ה' 'באלני' אותיות באילן 'ממרא' היינו באותו אילן שאדם הראשון היה ממרא בו ציווי השם יתברך, תיקן אברהם זה

א. ע"ע שבת קד. ב. זוה"ק ח"א קטא. ג. ח"ג קפז. ד. 'החכם עיניו בראשו' וגו', וכי באן אתר עינוי דבר נש, אלא בראשו, דילמא בגופו או בדוועיה, דאפיק לחכם יתיר מכל בני עלמא, אלא קרא הכי הוא ודאי, דתנן לא יהך בר נש בגלוי דרישא ארבע אמות, מאי טעמא, דשכינתא שריא על רישיה, וכל חכים עינוי ומלוי בראשו אינן, בההוא דשריא וקיימא על רישיה וכד עינוי תמן, לינדע דההוא נהורא דאדליק על רישיה אצטריך למשחא, בגין דגופא דבר נש איהו פתילה, ונהורא אדליק לעילא, ושלמה מלכא צווח ואמר (קהלת ט, ח) 'ושמן על

כשאדם דבוק
בשכל זוכה
לבחינת מוחין
בחינת תלת
אבהן

וְהִבִּיאָהּ ה' אֱלֹקֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
יְרָשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וְהִרְבֶּה מְאֹד. יֵשׁ לְפָרֶשׁ
וְהִטְבֵּה וְהִרְבֶּה וְהִגְבִּיהָ עֲבָדֵי
יְרוּם וְנִשְׂא וְגִבָּה מְאֹד (ישעיה נב, יג),
וְאִתָּא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (ח"א קפא:) 'יְרוּם
דָּא אֲבֵרָהּ, וְנִשְׂא דָּא יִצְחָק, וְגִבָּה דָּא
יַעֲקֹב', כִּי הַשֶּׁכֶל הוּא רַק נִקְדַּת יו"ד"י,
וְכִשְׁמַתְפִּשְׁטֵת אֵית לָהּ תְּלַת רִישֵׁין"ב,
וְהֵם תְּלַת מַחֲזִין, בְּחִינַת תְּלַת אֲבֵהֵן"י,
וְכִשְׁאָדָם דְּבוּק בְּשֶׁכֶל אִזּוּכָה לְבַחֲינַת
מַחֲזִין, בְּחִינַת תְּלַת אֲבֵהֵן. וְזֵהוּ 'הִנֵּה
יִשְׁפִּיל עֲבָדֵי', כִּשְׁהוּא דְּבוּק בְּשֶׁכֶל
הַקְּדוּשׁ, אִזִּי 'יְרוּם וְנִשְׂא וְגִבָּה', הִינֵנו
בְּחִינַת תְּלַת אֲבֵהֵן, תְּלַת מַחֲזִין, שְׁזוּכָה
לָהֶם כַּנ"ל, כִּי הַנִּקְדָּה מְתַפְּשֵׁת לְתַלַּת
רִישֵׁין. וְהוּא שְׁאָמַר 'וְהִבִּיאָהּ ה' אֶל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְרָשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וְהִרְבֶּה
מְאֹד' בְּחִינַת 'יְרוּם וְנִשְׂא וְגִבָּה', הִינֵנו
לְבַחֲינַת 'יְרוּם וְנִשְׂא וְגִבָּה', הִינֵנו לְמַחֲזִין עֲלָאִין
בְּחִינַת תְּלַת אֲבֵהֵן, וְהַמְשָׁפִיל יָבִין:

הָרֵאשׁוֹן חָב בְּעֵץ הַדַּעַת וְעָשָׂה פְּרוּד בֵּין
עֵץ הַדַּעַת לְעֵץ הַחַיִּים, וְהוּא תִקֵּן וְהַכְנִיס
עֵץ הַדַּעַת בְּתוֹךְ עֵץ הַחַיִּים, עַל דְּרָךְ
שְׁשִׁמְעָתִי מֵאֲדוּנֵי אָבִי זְמַנִּי זִלְלָה"ה עַל
פְּסוּק 'סוּר מֵרַע וְעָשָׂה טוֹב' (תהלים לד,
טו), הִינֵנו לְהַסִּיר הָרַע מִן הָרַע וְלַעֲשׂוֹת
אוֹתוֹ טוֹב", וְכַאֲלִנָּא דָּא הוּי בְּדִיק
אוֹרְחִים, וְעֵינֵן שֵׁם בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (ח"ב קב):
שְׁהוּא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, וְכֵן כָּל הָאָבוֹת
תִּקְנֵנוּ זֶה עַד שְׁבָא מִשָּׁה וְתִקֵּן בְּשִׁלְמוֹת,
וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר:

וְזֵהוּ שְׁמֵרְמֵזוּ מְחַטֵּב עֲצִיף, הִינֵנו לְשׁוֹן
חֲטִיבָה, כְּמוֹ 'וְה' הָאֱמִירָךְ' (דברים
כו, יח), וְתַרְגוּמוֹ 'חֲטִיבָתְךָ', וְהִינֵנו
מֵאֲבֵרָהּ אֲבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם שְׁהוּא הִיָּה
מִדַּת חֶסֶד וְאֲהָבָה, וּבְזֵה הַתְּקַשֵּׁר עֲצָמוֹ
תְּמִיד וְתִקֵּן וְעָשָׂה יַחֲוֵד בֵּין שְׁנֵי בְּחִינַת
עֲצִים, הִינֵנו עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת, וְזֵהוּ
'מְחַטֵּב עֲצִיף עַד שְׁאֵב מִימֶיךָ', דָּא מִשָּׁה
שְׁהִיָּה שְׁאֵב מִימֵי הַתּוֹרָה, שְׁאִזּוּ נִתְקַן
בְּשִׁלְמוֹת"ט, וְהִבֵּן:

◆ צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת ◆

הנה ישכיל עבדי דא הוא רזא דמהימנותא וכו',
'ירום מסטרא דנהורא עלאה דכל נהורין, 'ירום'
כמה דאת אמר (ישעיה ל, יח) 'ולכן ירום
לרחמכם', 'ונשא' מסטרא דאברהם, 'וגבה'
מסטרא דיצחק, 'מאד' מסטרא דייעקב'. יא. עיין
זוה"ק ח"ב קכג: יב. זוה"ק ח"ג רפט: 'נהירו
דחכמתא וכו' נפקא מההוא מוחא סתימאה
מנהירו דביה, ומה דעתיקא קדישא נהיר
בחכמתא דא היא, ושירותא ממדה דאתגלייא
ואתעביד לתלת רישין'. יג. פרי עץ חיים שער
העמידה פ"ג: 'אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי
יעקב הם סוד ג' מוחין דז"א, הנקרא חב"ד, אשר
היותן תחלה חג"ת, ואח"כ נתהווה הם עצמן ג'
מוחין כמו שידעת. לכן נזכרו כאן אברהם יצחק
ויעקב, כי כך היו תחלה'.

שנתהפך מרע לטוב, ואדרבה משם נגלה אליו
האלקים כי הוא תיקן מה שגרם אדם הראשון
שנתערבו טוב ורע וצריך להפריש הטוב מן הרע
ולהסיר הרע ולעשותו לטוב, כמו שכתוב 'סור
מרע' להסיר מהרע שבו 'ועשה טוב' היינו
לעשותו טוב וזהו שתיקן אברהם ונעשה טוב
ולכך נתגלה אליו ה' שם והבן'. ה. וע"ע לעיל
פר' וירא שם ולעיל פר' ראה ד"ה וזהו סור מרע:
'וזהו 'סור מרע ועשה טוב', פירוש, שתסיר מן
הרע כל הרע שבו ותעשה מהרע טוב, דהיינו
מכל המידות הגשמיות והחמריות יפנה מהם
הרע ויגביר בהם הטוב'. ט. עיין שער הפסוקים
פר' שמות ד"ה ונניח עתה. י. זוה"ק ח"א קפא:
'בההוא זמנא דמטי זמנא דסיהרא לאתנהרא מה
כתיב 'הנה ישכיל עבדי' עליה דסיהרא אתמר,

לפעמים באו רבנן ובצרו תדאט, או מוסיפין, וגם על ידי כל הצדיקים שבדור שהם בחינת משה, זה הדעת והחכמה, אז נתפרש התורה ונשלם על ידם, עיני שם באריכות במקומוט. וזהו 'לא נפלאות' ותרגום 'לא מיפרשא', הינו שאין התורה מתפרשת אלא 'ממד', שעל ידך היא נשלמת התורה בפרושה כנ"ל, ומשום שלאו כל אדם זוכה לזה לחדש תדושי תורה בדרך אמת לכוון לאמתו, לזה אמר 'לא רחקה הי"א'. הינו אימתי התורה בשלמות פשהיא לשמה, הינו לשם ה', ואות ה' יש לה שלשה צרופים הי"א, כידועי, ואז מגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר (אבות פ"ו מ"א). וזהו

לא נפלאות היא ממד ולא רחקה היא. ופרש רש"י 'נפלאות כתרגומו על פי יפלא' (דברים יז, ח) 'ארי יתכסי'. וצריך להבין זה, הרי התרגום עצמו פרש כאן, 'ארי לא מיפרשא מינד', ולמה תפס רש"י תרגום אחר, וגם התרגום עצמו למה שנה לשונו. ועוד יש להעיר למה אצל 'נפלאות' כתיב 'ממד', ואצל 'רחקה' לא כתיב 'ממד':

ויש לומר דהכל עולה לענין אחד, הן התרגום והרש"י, דהנה כבר כתבתי כמה פעמים וגם על 'דרש דרש' (ויקרא י, טז) שהיא חצי אותיות שבתורה (קידושין ל.), שהיא רמז שאין התורה שבכתב נשלם אלא על ידי תורה שבעל פה, פי

התורה שבכתב אינה נשלמת אלא ע"י תורה שבע"פ לשמה ואז מגלין לו רזי תורה

◆ ציונים ומקורות ◆

יכולת בידם לעשות זה. נמצא תלוי שלמות התורה שבכתב בתורה שבעל פה, ולכן האומר אין קל וחומר זה מן התורה או שחולק על מאמר אחד מחז"ל, כאלו כופר בתורת משה רבנו ע"ה, כי הכל תלוי בדרושי חז"ל, והם עיקר שלימות תורה שבכתב. וזה יש לומר שבא הרמז בתורה בתיבת 'דרש דרש' הם חצי אותיות שבתורה, היינו עד 'דרש דרש' חז"ל התורה, קדם שדרשוה אינה אלא חצי אותיות, חצי, פירוש חלק, היינו שהוא רק חלק ואינה שלימה, ובדרושי מאמרי חז"ל נשלמה התורה להיות נקראת ספר שלם, והבן. ב. שער המצוות פר' ואתחנן ד"ה ענין מ"ש רז"ל: 'לשמה ר"ל לשם ה' ר"ל שימשיך התורה לאות ה' וכו' ונמצא כי כל הכונות צריכות להיות ע"י אות ה' וזהו לשמה לשם ה' וכו', והנה הוא נחלק לג' בחינות והם ג' ראשונות שבה וג' אמצעיות וג' אחרונות וכו', בג' ראשונות שבה יכוין להמשיך בהם בחינת אות ה' בג' מילויים שבה והיא הי"י דיודיין בחכמה וה"א דאלפין בבניה וה"ה דההין בדעת. ע"ע שער מאמרי הרשב"י שער ג' מאמרי רז"ל אבות פ"ו מ"א.

יד. לעיל פר' בראשית ד"ה או יאמר זה ספר תולדות האדם, ופר' עקב ד"ה ועליהם ככל הדברים. טו. לעיל פר' שמיני ד"ה עוד ירמוז על דרך דאיתא במסורת. טז. מכות כב: יז. תיקו"ז קיד. ואתפשטותיה דמשה בכל דרא ודרא ובכל צדיק. בר"ר פר' נו, ז: 'אין דור שאין בו כמשה'. יח. עיין שער הפסוקים פר' שמות: 'כי משה היה שורש הדעת עצמו, בבחינת הטוב של הקדושה'. יט. 'ויש לומר לפי עניות דעתי, כי ידוע תורה שבכתב ותורה שבעל פה הכל אחד הם, ואין אחד מהם נפרד מחברו כלל, כי אי אפשר לזה בלא זה, דהיינו התורה שבכתב מתגלה צפונותיה על ידי תורה שבעל פה, ותורה שבכתב בלא תורה שבעל פה אינו תורה שלמה, והוא רק כמו חצי ספר, עד שבאו חז"ל ודרשו התורה והאירו עינינו וגלו מסתוריה ודברים הסתומים ונעלמים, ופעמים היו עוקרים דבר מן התורה, כמו בענין מלקות שכתוב בתורה (דברים כה, ג) 'ארבעים יכנו', ובאו רבנן ובצרו חדא (מכות כב), והכל על ידי הופעת רוח קדשם שהופיע עליהם האדון ברוך הוא לראות שורש כל דבר הכתוב בתורה לאמיתתו והיה

סֵפֶר
מֵאוֹר
עֵינַיִם

פרשת נצבים

לא בשמים הוא. ולא מעבר לים הוא. ודרשו רבותינו ז"ל (עירובין נה.)^א "לא בשמים" במי שמתגאה את עצמו עד שמים, ולא בתגרין. להבין מפני מה אין התורה בתגרין, בשלמא מי שמתגאה אמרו עליו (פסחים 10:) 'אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו', אלא בתגרין אמאי לא, הא לא תהו בראה וגו' (ישעיה מה, יח). וגם להבין לשון הפסוק 'מעבר לים':

אך נודע שיש לנו שתי תורות, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ולהבין הדבר מפני מה נחלקו לשתי תורות. הענין הוא, פי' זאת התורה אדם' (כמדובר יט, יד)^ב, פי' יש בהתורה רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה, ונקרא התורה קומה שלמה רוחניות כלולה מתרי"ג

כשמקיים המצוות ונשמר מעבירות נמשך חיות לרמ"ח אבריו ושם"ה גידיו וכשעובר על המצוות מסתלק מהם החיות

מצות, והאדם נברא ברמ"ח אברים ושס"ה גידים גשמיים^ג, ובעשותו אחת מרמ"ח מצות עשה אזי ממשיך חיות מהמצוה אל האבר הפרטי המתיחס לאותה מצוה, וכן ישב ולא עבר עברה בהזדמנה לו אזי נמשך שפע חיות רוחני אל הגיד הגשמי המתיחס לאותו לא תעשה, כאמרם רבותינו ז"ל (קידושין ט:)^ד 'ישב ולא עבר עברה נחשב לו כאלו עשה מצוה'. ואם חס ושלום עבר על איזה לא תעשה ונתרשל מאיזה מצות עשה, אזי נסתלק החיות מהאבר או מהגיד המיחס נגד אותה מצוה פרטית^ה, ואז נקרא האבר או הגיד מת. ולכך 'הרשעים בחייהם קרויים מתים' (ברכות יח:), פי' הם עוברים על כמה וכמה מצות ונקראים מתים:

ציונים ומקורות

ה. ע"ע לעיל פרשת חיי שרה ד"ה וההפך: 'בהעדר שום מצוה מקומה של יוצר בראשית מחסר גם כן ח"ו החיות מאותו האבר שכנגד מצוה זו ונמשך הפגם לנפשו ועל ידי זה גם כן לגופו בגשמי נעשה גם כן ח"ו חולי על אבר זה ר"ל. ו. עיין תיקו"ז נב: וע"ע שערי קדושה ח"א שער א: 'וכמו שלבוש גוף האדם יעשהו האומן בתבנית אברי הגוף כן עשה הוא יתברך את הגוף שהוא לבוש הנפש בתבנית דיוקן הנפש ברמ"ח אברים ולהם שס"ה גידים המקשרים את האברים ולהמשיך על ידם הדם והחיות מאבר אל אבר כדמיון צינורות, ואחר יצירת הגוף נפח בו נפש חיה כלולה מרמ"ח אברים רוחנים ושס"ה גידים ויתלבשו תוך רמ"ח אברים ושס"ה גידים של הגוף, ואז פועלים אברי הנפש פעולתן על ידי

א. "לא בשמים היא" לא תמצא בגסי רוח, ולא מעבר לים היא" לא תמצא לא בסחרנים ולא בתגריים'. ב. עיין זוה"ק ח"ג כט: 'ותורה דא אדם, הדא הוא דכתיב 'זאת התורה אדם'. ג. עיין תיקו"ז ד: 'הכי אוקמוה, 'זה שמי לעולם' (שמות ג, טו), 'שמי' עם י"ה שס"ה, 'זכרי' עם ו"ה רמ"ח, 'תורה' בחושבן אתווי תרי"א, ועם אנוכי ולא יהיה לך איהי תרי"ג, והיינו ב' דאתוספת בתורה, 'זאת התורה אדם'. וע"ע זוה"ק ח"א קע: 'בגין דאית בבר נש רמ"ח שייפין לקבל רמ"ח פיקודין דאורייתא דאינון למעבד אתיהבו וכו', ואית בבר נש שס"ה גידין ולקבלהון שס"ה פיקודין דלאו אינון אתיהבו למעבד'. ד. 'ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה וכו', כגון שבא דבר עבירה לידו וניצול הימנה.

האדם נברא בצלם אלוהים שהוא התורה וכמו ששלמות האדם הוא בדבר ונוקבא כך יש תורה שבכתב ותושבע"פ

וְהִנֵּה בְּצֻלָם אֱלֹקִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם (בראשית ט, ו), 'אֱלֹקִים' נִקְרָא הַתּוֹרָה, כִּי אֹרִיתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדָ"ה. וְהִנֵּה מְבֹשְׂרֵי אֶחְזָה אֱלוֹהִי"ט, כְּמוֹ שְׂבָאָדָם הַגִּשְׂמִי צְרִיף דְּנִקָּא שְׂיֵהָא דְּכַר וְנוֹקְבָא, כִּי זֶה בְּלֹא זֶה נִקְרָא 'פְּלַג גּוּפָא' וְכִי הַזְדוּגָם נִקְרָאִים אָדָם שְׁלָם, כִּף הוּא בְּאֵלֶף אֶלְפֵי אֶלְפִים הַבְּדִלוֹת בְּקוּמָה הַרוּחָנִיּוֹת דְּכַר וְנוֹקְבָא, בְּחִינַת דְּכַר הוּא

תּוֹרָה שְׂבֻכְתָּב וּבְחִינַת נוֹקְבָא הוּא תּוֹרָה שְׂבֻעֵל פְּהִי"א:

וְכִמוֹ שְׂבָאָדָם הַגִּשְׂמִי הַנוֹקְבָא לִית לָהּ מַגְרָמָה כְּלוּם אֶלָּא מִהַשְׁפַּעַת הַדְּכַר, וְאַחַר שְׂקִבְלָהּ הַשְׁפַּע מִהַדְּכַר אֲזִי 'תַּתְּנָן טָרְף לְבֵיתָהּ וְחֵק לְנַעֲרֹתֶיהָ' (משלי לא, טו) וְכָל הַנְּהַגְת הַבֵּית עַל יָדָהּ, כִּף בְּאֵלֶף אֶלְפֵי הַבְּדִלוֹת תּוֹרָה שְׂבֻעֵל פְּהִי לִית לָהּ מַגְרָמָה כְּלוּם רַק מֵה שְׂמֻקְבַּלְת

כמו שהנהגת הבית היא ע"י הנוקבא שמקבלת מבעלה כך הנהגת העולם ע"י תושבע"פ הנמשכת מתושב"כ

◆ ציונים ומקורות ◆

הכלים שהם אברי הגוף כגרון ביד החוצב בו וכו'. ואמנם מזון הרוחני של הנפש הקדושה נמשך אליה על ידי קיום התורה הכלולה מתרי"ג מצוות כדמיון תרי"ג אברי הנפש גם הם, ונק' לחם כמו שכתוב (משלי ט, ה) 'לכו לחמו בלחמי', וכל אבר מן רמ"ח אברים ניזון ממצוה פרטית המתייחסת לאותו אבר, וכאשר יחסר לאדם קיום איזו מצוה גם האבר הפרטי המתייחס למצוה יחסר ממנו מזונו הנמשך לו וכו'. וזהו ענין ה'רשעים בחייהם קרויים מתים' כי נסתלק מהם נפש הקדושה מאלהים חיים ושרוי עליו המוות הנקרא אבי אבות הטומאה. וכמו כן כאשר יקיים האדם שס"ה מצוות לא תעשה בהמנעו מלעשותם כמו שאמרו רבותינו ז"ל 'ישב אדם ולא עבר עברה נותנים לו שכר כעושה מצוה', יש כח אל המזון הרוחני הנזכר בקיימו מצוות עשה להמשך דרך צינורות שהם שס"ה גידים של הנפש להחיות הרמ"ח אברים שלה, וכאשר יעבור על איזה עבירה מהם אז יסתם הצינור הפרטי ההוא המתייחס אל אותה העבירה על ידי הזוהמא של מזון הקליפה הנדבקת שם וכשיבש הצניור גם כן מתייבש האבר ההוא'. ז. ע"ע לעיל פר' בחוקותי ד"ה אבל אמת הוא: 'אמת הוא שבתורה יש קומה רוחניות מן רמ"ח אברים רוחניים היינו רמ"ח מצוות עשה ושס"ה גידים רוחניים שהם שס"ה לא תעשה, ובאדם יש גם כן רמ"ח אברים ושס"ה גידים, והנה האדם נברא בצלם אלהים, ולהבין הענין וכי שייך לומר בו יתברך שום

תמונה ח"ו אך הפירוש הוא בצלם של התורה שהתורה נקראת 'אלהים' שהוא צמצום, שהשם יתברך צמצם את עצמו לתוך התורה כדי שיוכל האדם שהוא בעל גבול ותכלית לדבק את עצמו, שהשם יתברך שהוא בלי גבול ותכלית ולא היה באפשרי לדבק בו יתברך, לכן צמצם השם יתברך עצמו לתוך התורה, ואדם נברא בצלם אלהים של התורה, שהוא הקומה רוחניות רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, והנה האדם השלם הוא כשהוא אחד עם הצלם, דהיינו הקומה גשמיות שלו הוא אחד עם הקומה רוחניות של תורה אדם העליון, וכשמנענע אבר גשמי מנענע ומעורר אבר העליון, וזה נקרא אדם שלם, כמאמר (תהלים לט, ז) 'אך בצלם יתהלך איש', ר"ל מי שמהלך עם הצלם, שהוא אחד עם הצלם, אז נקרא 'איש', אבל כשלא עשה איזה מצוה או עבר איזה עבירה הוא חסר אבר אחד או גיד אחד ואינו שלם'. ח. עיין זוה"ק ח"א כד. 'אורייתא דא קודשא בריך הוא'. ח"ב ס. 'ואין תורה אלא קודשא בריך הוא'. ט. איוב יט, כו. י. זוה"ק ח"ג ז: רצו. יא. עיין תיקו"ז ו. מו. וע"ע פרדס רמונים שער ערכי הכינויים פכ"ב ערך תורה: ויש תורה שבכתב ותורה שבעל פה וכו', תורה שבכתב תפארת, ותורה שבעל פה מלכות. והענין כי תפארת ומלכות זכר ונקבה וכו', בסוד יחוד תפארת ומלכות, ואז היא תמימה, כי אתתא פלגא דגופא, הוי ומלכא בלא מטרוניתא לאו מלכא איהו.

מהדכר הוא תורה שבכתב, כי ביי"ג מדות התורה נדרשת^י, והמקור נמשך מתורה שבכתב לתורה שבעל פה^י, ואחר כך כל הנהגת העולם ומלואו הוא על ידי תורה שבעל פה:

פי אם יתבונן האדם בשכלו איך בכל דבר שיפנה ויראה יש תורה ודינים. דהינו למשל אם ישא ויתן במשא ומתן, יראה על זה כמה דינים המפרשים היטב בתורה שבעל פה, ויש שלחן ערוך חשן משפט על זה. ואם באכילה, נטילת ידים וברכות המזון וכיוצא בזה, יש תורה על זה. והתורה היא שבדבר ההוא היא המנהגת את הדבר ההוא ונותנת חיים עליונים בו ומשפעת השפעת בתוכו^י. ואורייתא וקודשא בריך הוא חד, נמצא פי לית אתר פנוי מניה והוא מלא כל הארץ כבודו. וצריך ליחד את שתי התורות

בכל דבר בעולם יש הלכות ותורה שהיא מנהגת ומחיה הדבר ואין מקום פנוי משהי"ת שהוא והתורה אחד

שלא להפרידן זה מזה, כי אי אפשר לזה בלא זה, והבן זה:

ובא וראה איך אפלו בדבר שפל כמו בית הכסא יש גם כן כמה דינים על זה, וכמאמר אותו תלמיד שהלך אחר רבו לבית הכסא ואמר לו 'תורה היא ולמד אני צריך' (ברכות סב.)^ט, פי כביכול התורה מצמצמת את עצמה בכל דבר שהוא להנהגת העולם:

וזהו שאמר הכתוב (משלי ג, ו) 'בכל דרכיך דעהו', כי צריך האדם בכל דבר אשר יעשה או יסתכל שיהא על פי התורה שבדבר ההוא, ויאמין בזה אמונה שלמה כי כל הנהגת הדברים היא על פי התורה. ועל זה אמרו (מכות כד.)^{טז} 'בא חבקוק והעמידן על אחת', פי העקר היא האמונה, ואז בודאי יקיים 'בכל דרכיך דעהו' ויחשב פי לא הוא העושה המשא

גם בבית הכסא יש הלכות כי התורה מצמצמת בכל דבר

כל דבר שעושה ורואה צ"ל עפ"י התורה ויאמין שכל הדברים מתנהגים ע"י התורה המתלבשת באדם לעשות הפעולה

ציונים ומקורות

במשא ומתן, ואמר מורי שחיות הדברים ההם הם מהתורה, ודינים ההם שיש בהם ואורייתא וקוב"ה חד, כי הכל יש לו אחיזה בהתורה אפילו בריה קטנה^ה. טו. 'תניא בן עזאי אומר, פעם אחת נכנסתי אחר רבי עקיבא לבית הכסא, ולמדתי ממנו שלושה דברים, למדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא צפון ודרום, ולמדתי שאין נפרעין מעומד אלא מיושב, ולמדתי שאין מקנחין בימין אלא בשמאל. אמר לו רבי יהודה עד כאן העזת פניך ברבך, אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך'. טז. ראה מכות כג: 'דרש רבי שמלאי, שש מאות ושלוש עשרה מצות נאמרו לו למשה, שלוש מאות וששים וחמש לאוין כמנין ימות החמה, ומאתים וארבעים ושמונה עשה כנגד אבריו של אדם וכו', בא מיכה והעמידן על שלוש דכתיב וכו', בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר (חבקוק ב, ד) 'וצדיק באמונתו יחיה'.

יב. ברייתא דר' ישמעאל ריש תו"כ. יג. ע"ע שלה"ק מס' שבעות תורה אור: 'סוד ו"ה מהשם, סוד תפארת ומלכות הכוללת כל הבנין, והתפארת סוד תורה שבכתב בסוד נובלת חכמה שלמעלה תורה (בר"ר יז, ה), ומלכות סוד תורה שבעל פה המגלית ומפרשת את התורה שבכתב וכו', בזה תבין ענין התורה שבכתב ותורה שבעל פה, כי קודם הוא התפארת ומלכות כנודע בסוד משפיע ומושפע, כי שפע של תורה שבעל פה הוא מתורה שבכתב וממנה יניקתה להביא ראייה מתורה שבכתב, והתורה שבכתב בלשון זכר נאמרה, והיא משפעת לתורה שבעל פה'. יד. עיין לעיל פר' בשלח ד"ה ומורי: 'ומורי היה מרגלא בפומיה לקרות זה 'חולין שנעשו על טהרת הקודש' כי אפילו בדבר הנראה חול יעשה על טהרת הקודש, כי בכל דבר יש תורה למשל באכילה כמה תורה ודרכים יש בה וכמה דינים בנטילת ידיים וכן

סֵפֶר
עֲבוֹדַת
יִשְׂרָאֵל

פרשת נצבים

עובד ה' הולך
מדרגה לדרגה
עד שבא לפני
המלך בחי
עומד וזה
תפילת
העמידה

אתם נצבים היום בלפני ה' אלהיכם. הענין הוא, פי איש ה' ישראל העובד את ה' באמת אזי הוא הולך ממדרגה למדרגה, כמו שאמר הכתוב (זכריה ג, ז) 'ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה', עד שבא למדרגה גבוהה ושם לו מעמד ומצב מאין להלך עוד, כי הוא לפני ה' ממש. משל למלך בשער ודם אשר כל איש הרוצה לבוא לחצר בית המלך הפנימה צריך לילך מחדר לחצר ומחצר לפלטין, עד שבא לפני המלך ושם הוא בחינת עומד, כי תחלת ההליכה היה גם כן לעמד בחצר המלך. וזה היא תפלת העמידה. ויתבאר היטב על פי המדרש (שמו"ר טו, ו) שדרש על פסוק זה 'אתם נצבים', 'הדא הוא דכתיב (שה"ש ו, י) 'אימה בנדגלות', דמה הקדוש ברוך הוא את ישראל כמלאכים, במלאכים כתיב (ישעיה ו, ב) 'שרפים עמדים', בישראל כתיב 'אתם נצבים', המלאכים אומרים 'קדוש קדוש קדוש', וישראל אומרים 'אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב':

הולכין מהיכל להיכל ומיחדין היכלין בהיכלין נפשינן בנפשינן רוחין ברוחין נשמתין בנשמתין, עד שאנו באים להיכל קדשי הקדשים, ומשם אנו באים למלכות דאצילותא קדישא, ומשם אין לנו להלך עוד, כי שם אנו נקראים עומדים, וזה נקרא תפלת עמידה כמו שאמר הכתוב (תהלים קו, ל) 'ויעמד פינחס ויפלל', ודרשינן בגמרא (ברכות ו:): 'אין עמידה אלא תפלה'. ואף החכמה עליונה מתפשטת בכל עשר ספירן דאצילותא קדישא ומשוטטת בכל דרגין מדרגא לדרגא להשפיע להם, אף על פי כן אנו נקראים שם בבחינת עמידה, מחמת שכל הדרגין וכל המדות הם דבוקים שם בעצמותו יתברך שמו ומתיחדים שם ביחוד נפלא ונקראים בחינת אחד:

אברהם מרכבה
לחכמה עליונה,
יצחק מרכבה
לעולם הבינה,
יעקב מרכבה
לאמת העליון

וכשאנו באים לבחינה זו אז אנו מתחילין לומר 'ברוך אתה ה'. 'ברוך' הוא מקור, והוא החכמה עליונה, 'אלהי אברהם', כי אברהם אבינו עליו השלום היה הולך בכל העולמות ונבחר לו להיות מרכבה לחכמה עליונה על ידי גמילות חסדים, ונעשה מרכבה להתפשט בעולם ונקרא אלהי אברהם קו ימין, ויצחק גם כן הסתפל בכל העולמות ונבחר לו להיות מרכבה לעולם הבינה שימשיך על ידה הברכה בכל העולם, על ידי שהיה מודיע לכל באי עולם דאית דין ואית דין וזרק פחד לכל באי עולם לפחד מה', והוא קו השמאל, וזו

סדר התפילה
מעולם העשיה
עד שבאים
לעולם
האצילות
תפלת העמידה

והענין הוא, כשאנו אומרים קרבנות, אז אנו מעלין כל חלקי עולם העשיה ומיחדים אותם, ומתחילים לילך ליצירה, ואז אנו מתחברים עם עשרה כתות המלאכים הקדושים ומתחילין לומר בשירות ותשבחות, ונקראים פסוקי דזמרה, והולכים ממדרגה למדרגה עד שאנו נכנסים בהיכלות הבריאה, ושם אנו

שְׂאוּמְרִים אֱלֹהֵי יִצְחָק, וְעַל יַעֲקֹב נֹאמֵר
 'וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, לְהוֹרוֹת שְׂאוֹת ו' מִתִּיחָסֶת
 אֶל יַעֲקֹב יַעַן אֲשֶׁר כָּל דְּרָכָיו הָיוּ בְּאֵמֶת,
 כְּמוֹ שֶׁמַּעֲיֵד עָלָיו הַכְּתוּב (מִיכָה ז, כ) 'תִּתֵּן
 אֵמֶת לְיַעֲקֹב, וְגַם רַז"ל הֵעִידוֹ עָלָיו בְּמַה
 שֶׁדָּרְשׁוּ (בְּר"ר סה, יח) א על פְּסוּק (בראשית
 כז, יט) 'אֲנֹכִי עָשׂוּ בְּכָרְךָ, וְנַעֲשֶׂה מְרֻכְבָּה
 לְאֵמֶת הָעֲלִיּוֹן קו הָאֲמָצְעִי:

וְגַם שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת הֵרָאשׁוֹנוֹת הֵם גַּם כֵּן
 כְּנֶגֶד אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. בְּרָכָה
 אֶחָד כְּנֶגֶד אַבְרָהָם כְּמֵאֲמַר חַז"ל (בְּר"ר יב,
 ט) 'אֵל תִּקְרֵי בְּהַבְרָאָם אֱלֹא בְּאַבְרָהָם',
 בּו גְּבָרָא הָעוֹלָם וְהַכֹּל הָיָה כְּלִילִין בּו,
 וְהֵבִין. וְאַחַר כֵּן אָנוּ אוֹמְרִים 'אַתָּה גְּבוּר'
 כְּנֶגֶד יִצְחָק. 'אַתָּה קְדוֹשׁ' בְּרָכָה שְׁלִישִׁית
 כְּנֶגֶד יַעֲקֹב:

שלוש ברכות ראשונות שבשמונה עשרה הם כנגד אברהם יצחק ויעקב

וְזֶה פְּרוֹשׁ דְּבָרֵי הַמְּדַרְשׁ 'מָה הַמְּלֹאכִים
 נִקְרָאִים עוֹמְדִים אִף יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים
 נְצָבִים' בְּתַפְּלַת הָעֲמִידָה. וְמָה הַמְּלֹאכִים
 וְכו', כִּי יְדוּעַ שֶׁהַמְּלֹאכִים אוֹמְרִים 'קְדוֹשׁ
 קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ', כְּנֶגֶד חֲכָמָה בִּינָה דַעַת, אִף
 יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת שֶׁהֵם כְּנֶגֶד
 שְׁלֹשׁ אֲבוֹת שֶׁהֵם גַּם כֵּן מְרֻכְבָּה לְחֲכָמָה
 בִּינָה דַעַת וְכו'. וְזֶה פְּרוֹשׁ 'אַתֶּם נְצָבִים
 הַיּוֹם', שְׂאֵתֶם בְּמַדְרָגוֹת נְצָבִים, וְלִכְךָ
 אַתֶּם כָּלְכֶם 'לִפְנֵי ה'', כִּי מִי שֶׁהוּא
 בְּמַדְרָגַת נְצָב הוּא לִפְנֵי ה' מִמֶּשׁ וְכו'.
 וְזֶה פְּרוֹשׁ הַפְּסוּק, 'בְּיָמִים הָהֵם וּמְלָךְ אֵין
 בְּאָדָם נְצָב מְלָךְ' (מלכים א כב, מח), כִּי
 הַצְּדִיק אֲשֶׁר בָּא בְּמַדְרָגַת נְצָב הוּא הַמְּלָךְ
 בְּאָדָם, כִּי לֹא לְאָדָם מִתְחַדֶּשֶׁת
 הַמְּלוּכָה, וְהֵבִין:

ישראל בתפילת העמידה כמלאכים

וְזֶה גַּם כֵּן פְּרוֹשׁ מָה שֶׁאָמַר יִתְרוֹ
 לְמֹשֶׁה 'וְצוּף אֱלֹהִים וַיְכַלֵּת עַמְד'
 (שמות יח, כג), וּפְרָשׁ רַש"י 'וְאִם יַעֲכֹב
 עַל יָדְךָ לֹא תוּכַל לַעֲמֹד, וְקִשָּׁה מָה
 חֲדָשׁ רַש"י בְּזֶה, אֲבָל יוֹבֵן בְּמַה
 שֶׁאֲמַרְנוּ, כִּי לְבוֹא לְמַדְרַגַת עוֹמֵד צָרִיךְ
 לָזֶה מִחֲשֻׁבָה טוֹבָה וּבְהִירָה לְכָל יִטְרֹד
 אוֹתוֹ. וְזֶה שֶׁאָמַר יִתְרוֹ 'וְצוּף אֱלֹהִים',
 הֵינּוּ שְׁלֹא יִהְיֶה לָךְ כָּל כֶּף טְרֹדוֹת, אֲזִי
 'וַיְכַלֵּת עַמְד', דִּהְיִנוּ לְבוֹא לְבַחֲיַנַת
 עַמִּידָה וְכו'. וְזֶה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י 'וְאִם
 יַעֲכֹב עַל יָדְךָ', שֶׁאֲפִלוּ מֹשֶׁה שָׁהִיָּה רַבֵּן
 שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים אִם לֹא הָיָה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְסַפֵּים לָזֶה לֹא הָיָה בְּמַדְרַגַת
 עַמִּידָה, וְהֵבִין מֵאֵד:

אַתֶּם נְצָבִים. בְּיַלְקוּט (דברים תתקמ) 'אָמַר
 לָהֶם מֹשֶׁה, מְבַקְשִׁים אַתֶּם לַעֲמֹד
 בְּעוֹלָם עֲסֻקוּ בַתּוֹרָה, מָה כְּתִיב לְמַעַלָּה
 'וּשְׂמַרְתֶּם אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית' וְאַחֲרָיו 'אַתֶּם
 נְצָבִים' עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. דִּהְיִנָּה הַפְּרָשָׁה
 הַזֹּאת אָנוּ קוֹרְאִים תָּמִיד לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה
 כִּי רוֹמְזֵת לְכָל יִשְׂרָאֵל, 'אַתֶּם נְצָבִים',
 מְזַמְּנִים וְעוֹמְדִים, 'לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם',
 לְמַגְדוֹל וְעַד קָטָן. כִּי צָרִיךְ לְהַכִּין אֶת
 עַצְמוֹ כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל לִפְנֵי יוֹם הַדִּין
 הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. וְכֵמוֹ שֶׁנִּהְיָה לַעֲמֹד
 בְּאַשְׁמֶרֶת לֹזְמֵר סְלִיחוֹת שְׁבוּעַת שְׁלִפְנֵי
 רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דִּהְיִנוּ אִם חָל רֹאשׁ הַשָּׁנָה
 יוֹם ה', דִּי לַעֲמֹד בְּיוֹם א' שְׁלִפְנָיו, וְאִם
 חָל בְּיוֹם ג' אֲזִי מְקַדְּמִין לַעֲמֹד בְּיוֹם א'
 מִשְׁבוּעַת הָעֵבֶר:

להגיע למדרגת עומד צריך מוחשבה טובה ובהירה בלי טרדות

קריאת אתם נצבים לפני ר"ה לרמוז על ההכנה לפני ר"ה

◆ **ציונים ומקורות** ◆

א. 'ויבוא אל אביו ויאמר אבי וגו' אנכי עשו בכורך' א"ר לוי 'אנכי' עתיד לקבל עשרת הדברות אבל 'עשו בכורך'.

כתשרי נברא העולם בפועל והתחלתו בכ"ה באלול ואומרים אז סליחות כדי לקדש ימי הבריאה

וְהִנֵּה הַמָּוֶן אֲבָרָהֶם (סי' תקפא סק"ג) הַכְרִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְמִצָּא טַעַם, וְכָתַב דְּצָרִיף לְהִיּוֹת ד' יָמִים לְפָנָי רֵאשׁ הַשָּׁנָה כְּדִי שִׁיְהִי עֲשֶׂרֶת יָמֵי צוּם, עַד כָּאָז. וַיֵּשׁ לוֹמַר גַּם כֵּן טַעַם, כִּי בְכ"ה בְּאֵלוֹל נִבְרָא הָעוֹלָם, כִּי בְתִשְׂרֵי נִבְרָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן וַיִּצָּא בְדִימוּס וְאָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָרִי סִימָן לְבָנִיךָ וְכוּ' כְּדֵאִיתָא בְּמִדְרָשִׁים¹, וְהֵגַם שָׁאֲנוּ אוֹמְרִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה 'הַיּוֹם הֵרַת עוֹלָם' וְכָתַב הָאָר"י ז"ל² כִּי 'הֵרַת' הוּא מְלִשׁוֹן הָרִיוֹן, וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר דְּמִשְׁמַע כִּי בְרִיאַת עוֹלָם הִיְתָה בְּמַחְשָׁבָה נְעֻלְמַת כְּמוֹ הָעֶבֶר בְּהָרִיוֹן אָמוֹ, מִכָּל מְקוֹם הָאֲמַת כְּפִשׁוּטוֹ, כִּי בְתִשְׂרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם וְכַדְבְּרֵי הַמִּדְרָשִׁים הַנ"ל, רַק שֶׁבְחִינַת הַמְּלָכוּת הִיְתָה בְּבַחֲיַנַּת הָרִיוֹן וּמַחְשָׁבָה נְעֻלְמַת, וְלֹא הִיְתָה נִפְרָת אֲדִנּוּתוֹ וּמְלָכוּתוֹ עַד שִׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בְּנִסְן וְהוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְמַלְכִּים (ר"ה ב.), דְּהֵינּוּ רָגַל שְׁבוּיָהּ, עַל יְדוֹ נִתְגַּלְגַּל כִּי ה' לְבַדּוֹ מְלִיךָ עַל כָּל הָאָרֶץ, אֲבָל הָעֲנִיָּן הָאֲמַת, כִּי הָעוֹלָם נִבְרָא בְתִשְׂרֵי, וְהִתְחַלְתּוּ בְכ"ה בְּאֵלוֹל, וְלָכֵן תִּקְנוּ חז"ל לְעַמֵּד בְּאַשְׁמֶרֶת לוֹמַר סְלִיחוֹת, כְּדִי לְקַדֵּשׁ יְמֵי הַבְּרִיאָה עַד יוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁהוּא יוֹם הַמְקַדֵּשׁ בְּרִיאַת אָדָם רֵאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי כָל דְּבַר מִתְעוֹרֵר בְּזַמְנֵנוּ: וְכַבֵּר הַקְּדָמָנוּ לְעֵילֵי כִּי הַמְּלָאָכִים שְׁאֲמָרוּ (סנהדרין לח:): 'מָה אֲנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ' (תהלים ח, ה), הֵן הִמָּה מְלָאָכִי הַקְּטָרוּג שֶׁמִּתְעוֹרְרִים בְּכָל שָׁנָה בְּרֵאשׁ

ע"י השופר והתשובה יחד עם הביטחון מתעוררים חסדי ה' עלינו וכולם מודים שכן ראוי להתנהג עמנו

הַשָּׁנָה, מֵאַחַר שִׁישְׂרָאֵל לֹא הֵיטִיבוּ דְרָכֵיהֶם וּמַעַלְלֵיהֶם אֶל ה', אִם כֵּן לֹא תִתְנַהֵג מִדָּה בְּמִדָּה, וְחָס וְשָׁלוֹם לֹא תִקְרָא אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְהִנֵּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מִתְעַנִּין וּמִתְרִיעִין לְמַטָּה בְּקוֹל שׁוֹפָר, וּמְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עַל מְלָכוּת שָׁמַיִם בְּתִשׁוּבָה וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, עַד אֲשֶׁר מִתְעוֹרְרִים חֲסָדֵי ה' יִתְבַּרְךָ לְהוֹצִיא כְּאוֹר צְדָקָם, וּמִרְאָה זְכוּתָם לְפָנָי מְלָאָכִי מְרוֹם, וּמִצְדִּיקָם בְּמִשְׁפָּט, דְּהֵינּוּ עַד שֶׁכָּלֵם מוֹדִים כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ וְכֵן נִכּוֹן לְהִיּוֹת לְעוֹלָם, וּמְסַכְּמִים עַל כָּל הַטּוֹבוֹת גְּאֻלוֹת וְיִשׁוּעוֹת, וְהַכֵּל בָּא לָנוּ מִחֲמַת אֲמוּנָתָנוּ, כִּי עַל רַחֲמֵי הַמְּרַבִּים אָנוּ בְּטוֹחִים וּבְחֻסְדּוֹ הַגָּדוֹל, וּמִתְכַּפְּסִים וּמְסַתְּפָרִים לְכַבוֹד יוֹם הַדִּין, וְגִילוֹ בְּרַעְדָּה וּבַהֲתַעוֹרוֹת תִּשׁוּבָה בְּשִׁמְחָה:

וְכַבֵּר יְדוּעַ דְּבַרֵי אֲדָמוֹר הַגָּאוֹן מוֹרְנוּ הָרַב דַּב בְּעַר זצ"ל³, כִּי הַכְּתִיבָה לְחַיִּים בְּסִפְרָא, פְּרוּשׁוֹ הַחֲקוּקָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁל אָדָם. כִּי הָרִשָּׁע בְּזָכְרוֹ אֶת עוֹנוֹתָיו וְנִפְחָד וְנִרְעַד וְאֵין לְבוֹ בְּרִשׁוּתוֹ לְשׁוּב אֶל ה', הָרִי זֶה נִכְתָּב לְאַלְתֵּר לְמִיתָה, סִימָן לְדַבֵּר הַמַּחְשְׁבוֹת הַמְּבַלְבְּלוֹת אוֹתוֹ וּמְפִיגִין אֶת לְבוֹ בְּאֵימַת מוֹת. מָה שְׁאֵין כֵּן הַצְדִּיקִים, הֵגַם שֶׁהֵם זוֹחִלִים וְרוֹעֲדִים מֵאֵימַת ה' יִתְבַּרְךָ, הֵם בּוֹטְחִים בְּיִשׁוּעַתּוֹ וְחֻסְדּוֹ וּמִתְחַזְּקִים לְשׁוּב אֶל ה', וְהֵם נִכְתָּבִים לְאַלְתֵּר לְחַיִּים, וְחֲקוּק בְּמַחְשַׁבְתָּם הַכְּתִיבָה לְטוֹבָה, וְהֵגַם שֶׁבָּאִים לוֹ אֵיזָה הִרְהוּרִים הַמְּזַכְּרִים לוֹ עוֹנוֹתָיו אֲשֶׁר הֵם

הכתיבה בספר פירוש החקוקה במחשבה שהצדיק אף שזוכר עוונותיו הרובנו לקטרוג מסיח דעתו ע"י תשובה ובטח בחסדו ונכתב לחיים והרשע להיפך

◆ ציונים ומקורות ◆

פסיקתא דרב כהנא כג, א. ילקו"ש במדבר תשפב. ד. פרי עץ חיים שער השופר, פ"ה. ה. עיין שם ר"ה ד. ו. פר' כי תבא ד"ה ותמיד.

ב. 'שבוע שלפניו'. כדי שיוכלו להתענות ד' ימים לפני ראש השנה נגד ב' ימים דראש השנה ושבת וערב יום כפור שאין מתענין'. ג. ויק"ר כט, א.

סֵפֶר
קְדֻשָּׁת
לֵאֱלֹהֵינוּ

פרשת נצבים

כשבני ראויים והש"ת משפיע להם טובות זהו רצונו הנקרא בח" פנים ולהיפך נקרא בח" אחר

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם. ובו יבאר הגמרא (ר"ה טז.)^א 'אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם אמרו לפני זכרונות כדי שתעלה זכרוניכם לפני לטובה'. פי הכלל הוא, הבורא ברוך הוא דרכו להטיב ובפרט לישראל, וזה רצונו כשמשפיע טובות וברכות לישראל עמו, וחס ושלום כשישראל אינם ראויים להשפיע עליהם טובות אין זה רצון הבורא ברוך הוא, אדרבא רצון הבורא ותענוגו כשמשפיע טובות על ישראל והם ראויים להשפיע עליהם כל הטובות והברכות, וחס ושלום להפך אין זה רצון הבורא. והכלל הוא, דבר אשר הרצון רוצה בזה הבחינה הזאת נקרא 'פנים', ואשר אין הרצון רוצה בזה נקרא 'אחר':^ב

וזהו הרמז בגמרא 'אמרו לפני מלכיות' שמה שתמליכו אותי יהיה בבחינות 'פנים', וזהו 'אמרו לפני זכרונות' והזכירה תהיה 'לפני' בבחינות 'פנים' ולא בבחינת 'אחר', ועל ידי זה כדי שתעלה זכרוניכם לפני לטובה, פי בזה שאני משפיע טובות רצוני בזה להשפיע עליכם טובות כדי שתהיו בבחינת 'פנים', וזהו 'כדי שתעלה זכרוניכם לפני' בבחינת 'פנים' 'לטובה' שרצוני בזה על הטוב להשפיע:

וזהו הרמז בפסוק 'אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אתם היום לפני ה' בבחינות 'פנים', וזהו 'אלהיכם', פי המדה המשפיע טובות לישראל המדה הזאת נקרא 'אלהיכם', כלומר בזה שאתם נצבים היום לפני ה' בבחינת 'פנים' על ידי זה ישפע עליכם כל

ע"י שבני ימליכו את ה' ואמרו זכרונות בבחי' פנים ישפיע להם הש"ת טובות שזהו רצונו בח" פנים

ע"י שבני יעמדו לפני ה' בבחי' פנים שהוא רצון ה' לפנות לבני לטובה וישפע עליהם כל הטובות

ציונים ומקורות

מהפכין ממידת הדין למידת הרחמים, והשם יתברך שומע תפילתנו, והצדיקים בכח מעשיהם לעמוד בפרץ ומחמת גודל התפארות והשעשועים שמשמעו השם יתברך בנשמות ישראל ובנשמות הצדיקים הוא ממלא רצונם ומנהג עולמו כפי רצון הצדיק, ולזה נקרא 'אלהיכם', כלומר 'אלהים' הוא שופט, ששופט את עולמו כפי רצון ישראל, ובתשובותנו ובתפילתנו אנחנו יכולין לבטל גזרותיו. ולכן בכינוי 'אלהים' שכינויו הוא שהאל שופט צדק לפעמים נאמר 'אלהיכם' או 'אלהיך' או 'אלהינו', שכביכול משפטיו הוא תלוי במעשה התחתונים, שאנחנו יכולין להפך גזרותיו.

א. 'ואמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות, מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה, ובמה בשופר'. ב. פנים יפות שמות כא, א: 'פנים' מורה על הרצון, כדכתיב (במדבר ז, כו) 'ישא ה' פניו אליך', והוא מה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים כו, ט) 'אל תסתר פניך ממני', וענין הסתר פנים הוא מניעת הרצון, כדכתיב (ירמיה ז, כד) 'ויהיו לאחור ולא לפני', וכתיב (ישעיה א, ב) 'נזרו אחור', וכיוצא בזה רבות. ג. עיין להלן קדושה שלישית לפורים ד"ה והנה הבורא יתברך: 'והנה הבורא יתברך שמו נקרא 'אלהים' על שם שהוא שופט, ואם מעשה תחתונים זכאים נקרא 'אלהינו', הפירוש הנהגותיו כביכול שלנו, שאנחנו

הטובות הנרמזו במלת 'אלהיכם' כנ"ל. כי מלת 'פנים' הוא מלשון 'פונה' ובה טובות השם יתברך שרוצה לפנות לעמו ישראל לטובה, אבל בהרעה אין רוצה השם יתברך נקרא 'אחור' שאין השם יתברך פונה לזה:

והותירך ה' אלהיך בכל מעשה ידך בפרי בטןך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך לטובה פי ישוב ה' לשוש עליך לטוב כאשר שש על אבתך. לבאר הלשון 'והותירך'. נראה, דאיתא (אבות פ"ג מט"ו) 'הכל צפוי והרשות נתונה ובטוב העולם נדון'. דקשה, כיון דתבת 'נדון' קאי על 'עולם', ו'עולם' מכנה בלשון נקבה ו'נדון' הוא לשון זכר, והוי ליה למימר נדונה:

אמנם לבאר הלשון, כי תפלתנו בראש השנה ובקמים נוראים שהשם יתברך ישפיע עלינו רב טובות וברכות, והנה בזהר הקדוש הקפיד מאד על דבר זה, כידוע מאמר הזהר (תיקו"ז כב.) 'פריש

בר"ה מתפללים להש"ת שישפיע לנו טובות שעו"ז ידוע לו שמחה

שתא אינון צוחין' כו"י. אמנם נראה, בבקשות בני אדם שני בחינות יש, בחינה שמבקש מהבורא ברוך הוא שיתן לו כי הבורא ברוך הוא שש וגיל בהשפעתו לאנשי סגלתו ולבניו החביבים כאשר האב האוהב את בנו כשמשפיע ונותן לבנו יש לו חדוה וגילה מזה פן הבורא יתברך, ולהפך חס ושלום כשאינו יכול להשפיע מחמת העדרת המקבלים ככיוול השם יתברך לא נחא ליה בזה, כמאמר חז"ל (פסחים קיב.) 'יותר מה שהעגל רוצה לינוק פרה' כו"ה:

ובהיות הדבר פן, אז בראש השנה ששופטים את ישראל לפניו המשפט הוא לאלהים ככיוול, כי השם יתברך מקבל תענוג מזה בהשפעתו לישראל, וכאשר ישראל ראוים ויכולים לקבל יש לו להבורא יתברך חדוה. וזהו שכתב בזהר (ח"ב לב:) "ראיתי את ה' צבאות יושב על פסא כבוד וכל צבא השמים עומדים עליו" (מלכים א כב, יט) 'עליו' דיקא' עין שם', כי המשפט נוגע

המשפט בר"ה נוגע להקב"ה בעצמו כי הוא מתענג כשמשפיע לבני

◆ **ציונים ומקורות** ◆

קדושה שניה ד"ה והנה הנחת רוח: 'זהשם יתברך שמח כשמשפיע שפע רב בכל העולמות ובכל הנשמות, כי תמיד המשפיע יש לו יותר תענוג כשמשפיע מהמקבל, כמו שאמרו חכמינו ז"ל 'יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק'. ו. ע"פ דברים א, יז. ז. רבי אלעזר פתח, 'זיהי היום ויבואו בני האלהים להתייצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם' (איוב א, ו) 'זיהי היום' דא ראש השנה, דקודשא בריך הוא קאים למידן עלמא, כגוונא דא 'זיהי היום ויבוא שמה' (מלכים ב ד, יא) ההוא יומא יום טוב דראש השנה הוה, 'ויבואו בני האלהים' אילין רברבין ממנן שליחן בעלמא לאשגחא בעובדין דבני נשא, 'להתייצב על ה' כמה דאת אמר 'וכל צבא

ד. 'ויפן כה וכה וירא כי אין איש' (שמות ב, יב), אלא 'איש לדרכו פנו' בעסקין דילהון באורחין דילהון, 'איש לבצעו מקצהו' (ישעיה נו, יא) בבצעא דהאי עלמא לירתא האי עלמא, ולא אינון מסטרא דאילין דאתמר בהון (שמות יח, כא) 'אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע', אלא כוליהו צווחין בצלותין ביומא דכיפורי ככלבים 'הב', הב לנא מזונא וסליחה וכפרה וחיי, כתבנו לחיים, ואינון עזי נפש ככלבים דאינון אומין דעלמא דצווחי לגביה ולית לון בושת אנפין, דלא אית מאן דקרא ליה בתיובתא דיחזור שכינתיה לקודשא בריך הוא, דאיהי מרחקא מיניה למהדר לגביה ואדמיין לכלבים' וכו' עיי"ש. ה. ע"ע להלן קדושות לפורים

כְּבִיכּוֹל בְּעֵצְמוֹ, כִּי מִגִּיעַ לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ תַּעֲנוּג בְּהִשְׁפָּעְתּוֹ לָנוּ וּמִשׁוֹם הָכִי הַמְשַׁפֵּט נוֹגַע כְּבִיכּוֹל לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ עֵצְמוֹ:

וּבִזָּה יִבָּאֵר מֵה שֶׁכְּתוּב בְּסֵפֶר רְזִיאָל^ח כִּי הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ נִקְרָא 'מֶלֶךְ עֲלוּב' כְּבִיכּוֹל לְשׁוֹן בּוֹשָׁה. וַיִּבָּאֵר עַל דְּרָף מִשָּׁל, אִם חָכֵם גָּדוֹל בָּא לְשָׂאֵל עֲצָה אִם יַעֲשֶׂה דְבָר זֶה אוֹ לֹא, וַיַּעֲצוּ אוֹתוֹ שְׂלֵא יַעֲשֶׂה, וְהִחֲכֵם לֹא חֵשׁ לַעֲצָתָם וַעֲשֶׂה הַדְּבָר, וּכְשֶׁעָשָׂה הַדְּבָר חֵס וְשָׁלוֹם לֹא עָלָה פְּהֶגֶן וְנִגְמַר הַדְּבָר חֵס וְשָׁלוֹם פֶּעֶצַת הַיּוֹעֲצִים, אֲזַי חֵס וְשָׁלוֹם הִחֲכֵם הֵהוּא מִתְבַּיֵּשׁ. בֵּן הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁעָלָה בְּרִצּוֹנוֹ לְבָרֵא הָאָדָם אָמַר 'נַעֲשֶׂה אָדָם' (בראשית א, כו), שֶׁנִּמְלָךְ בְּמִלְאָכֵי מַעֲלָה אִם לְבָרֵא הָאָדָם,

כשכנ"א עושים נגד רצון הש"ת הוא נקרא 'מלך עלוב' מדהמלאכים

וְהַמִּלְאָכִים אָמְרוּ 'מָה אָנוּשׁ' כּו' (תהלים ח, ה), וְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו לֹא חָשׁ לַעֲצָתָם וּבָרָא אֶת הָאָדָם^ט. וְעַתָּה כְּשֶׁחֵס וְשָׁלוֹם הֵם עוֹשִׂין נֶגְדַי רִצּוֹנוֹ וּמוֹטֵב הָיָה לָהֶם שְׂלֵא הָיוּ נִבְרָאִים אֲזַי כְּבִיכּוֹל הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ נִקְרָא 'עֲלוּב':

וְזֵהוּ גַם כֵּן מֵה שֶׁאָמַר הַפְּתוּב (תהלים פא, ה) 'כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מְשַׁפֵּט לְאַלְהֵי יַעֲקֹב, עַיִן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דָּף ח' (ע"ב)', וַיֵּשׁ לְדִקְדָּק, הָיוּ לֵיהֶם לְמִימַר 'כִּי מְשַׁפֵּט לְאַלְהֵי יַעֲקֹב אִם חֵק לְיִשְׂרָאֵל. וּבִזָּה יִבָּאֵר הַפְּסוּק פֶּה, 'כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא' כְּלוֹמַר לְיִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשַׁת בְּרִיאַי הָיָה לָהֶם 'חֵק' וְהוּא לְשׁוֹן מְזוֹנֵי, פְּרִנְסָה, כְּמֵאֲמַר חַז"ל (ביצה טז). 'מִמַּאי דְּהָאֵי 'חֵק' לְשָׁנָא דְּמְזוֹנֵי הוּא' עַיִן שָׁם^י, וְהָאֵיךְ

המשפט בר"ה נוגע להקב"ה בעצמו ולכן בודאי תהיה פרנסה לבני"י ויסתם פי המקורנים

◆ ציונים ומקורות ◆

'אמר רב יהודה אמר רב, בשעה שביקש הקב"ה לבראות את האדם, ברא כת אחת של מלאכי השרת, אמר להם רצונכם 'נעשה אדם בצלמנו', אמרו לפניו ריבוננו של עולם מה מעשיו, אמר להן כך וכך מעשיו, אמרו לפניו ריבוננו של עולם 'מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו', הושיט אצבעו קטנה ביניהן ושרפם. וכן כת שניה. כת שלישית אמרו לפניו ריבוננו של עולם ראשונים שאמרו לפניך מה הועילו, כל העולם כולו שלך הוא כל מה שאתה רוצה לעשות בעולמך עשה. כיון שהגיע לאנשי דור המבול ואנשי דור הפלגה שמעשיהן מקולקלין, אמרו לפניו ריבוננו של עולם לא יפה אמרו ראשונים לפניך, אמר להן 'עד זקנה אני הוא ועד שיבה אני אסבול' (ישעיהו מו, ד). י. 'תנו רבנן, 'כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב', מלמד שאין בית דין של מעלה נכנסין לדין אלא אם כן קידשו בית דין של מטה את החודש'. יא. 'כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכיפורים וכו', מאי קראה, 'תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו' (תהלים פא, ד), איזהו חג שהחודש מתכסה

השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו. אבל 'להתייצב על ה' בהאי קרא אשכחנא רחימותא דקודשא בריך הוא עלייהו דישראל, בגין דהני שליחן דאינון ממנן לאשגחא על עובדין דבני נשא אזלין ושאטין ונטלין אינון עובדין כולהו, וביומא דקאי דינא למיקם למידן עלמא אתעבידו קטגורין למיקם עלייהו דבני נשא. ותא חזי, מכל עמין דעלמא לא קיימין לאשגחא בעובדיהון בר בישראל בלחודייהו, בגין דאילין בנין לקודשא בריך הוא, וכד לא אשתכחו עובדין דישראל כדקא יאות כביכול אינון ממנן שליחן כד בעאן לקיימא על אינון עובדין דישראל, 'על ה' ודאי קיימין, דהא כד ישראל עבדין עובדין דלא כשרן כביכול מתישין חילא דקודשא בריך הוא, וכד עבדין עובדין דכשרן יהבין תוקפא וחילא לקודשא בריך הוא, ועל דא כתיב (תהלים סח, לה) 'תנו עוז לאלהים', במה בעובדין דכשרן, ועל דא בהווא יומא כולהו רברבן ממנן אתכנשו 'על ה'', 'על ה' ודאי, דהא כיון דעל ישראל אתכנשו עליה אתכנשו. ח. עיין פרקי היכלות פי"ח. ט. ראה סנהדרין לח:

ספר
זאת
זכרון

פְּרִשְׁת נְצָבִים (א)

תְּפִלָּה¹. וְעַל כֵּן כְּתִיב (ירמיה לא, ח) 'בְּכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם', וּכְתִיב (זכריה יד, ד) 'וְעַמְדוֹ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא עַל הַר הַיְזִיתִים', 'רַגְלָיו' הֵם מְאָרֵי צְלוֹתֵינוּ כַּנֶּלֶם, מְשִׁיגִים לְמִזְלָא הַנְּקָרָא 'יוֹם הַהוּא' לְשׁוֹן נִסְתָּר שֶׁהוּא נְעֻלָּם, וְהוּא עַל הַר

פְּרִשְׁתָּנוּ עַל פְּסוּק אֲתֵם נְצָבִים כו' (דברים כט, ט). דְּהֵנָּה אֵימָר בְּזִהְרֵי, מְאָרֵי דְרַגְלֵינוּ הֵם הַמְתַּפְּלֵינוּ. וְעַל כֵּן אָמַר שְׂבֻכּוֹת הַתְּפִלָּה נְגָאֵל, דְּהוּא עֲקֻבוֹת דְּמְשִׁחָא, כִּי צְרִיךְ לְהַעֲלוֹת נִיצוּצוֹת מִסּוּד הַרְגְּלִים כְּפִדּוּעַ, וְנִתְקַן עַל יְדֵי

ע"י התפילה מעלים הניצוצות מן סוד הרגלים ותבוא הגאולה

◆ ציונים ומקורות ◆

שגלתה שכינה עמנו, ואז ע"י הכנסתה תוך הקליפות, היא מלקטת אותן הנשמות הקדושות, וכאשר יסתיים קיבוץ גלות זה מבלוע הקליפות, אז הוי עידנא דהוי מטא רגלין ברגלין, ואז יתקיים הכתוב (ישעיה כה, ח) 'בלע המות לנצח' כנז' בזהר פ' פקודי' (ח"ב רנח). וע"ע עץ חיים שער מ"נ ומ"ד פ"א: 'ובכל פעם ופעם שיש זיווג עליון אנו מעלין ע"י תפילתנו ניצוצות הקדושה שבו בבחי' מ"ג, וכאשר יתבררו ויעלו גם הניצוצין אשר ברגליו, אז יושלם להתקן כל אדם הזה, אז יבוא משיח'. ד. ראה רש"י שם: 'בבכי יבואו' על ידי תפילה ותשובה'. ה. ע"ע אור לשמים פר' במדבר ד"ה משפחות: 'רבינו הק' מלובלין וצללה"ה פירש 'ועמדו רגליו ביום ההוא' כי מארי דרגלין העוסקים ברצון הבורא ברגליהם ומתאספין יחדיו לכבוד שמים הם מקימין השכינה הקדושה ומקרבין הגאולה'. ו. עיין זוה"ק ח"א רלג. 'אלא רזא איהו ויברכם ביום ההוא' (בראשית מח, כ), מאי 'ביום ההוא', רזא דדרגא דאתמנא על ברכאן לעילא, 'יום ההוא' 'יום' מההוא אתר עילאה דאקרי 'הוא', והאי 'יום ההוא' דלית פרודא בין 'יום' ובין 'הוא', ובכל אתר 'היום ההוא' דא תרין דרגין, דרגא עילאה ותתאה דאינון כחדא'. ועיין פרי צדיק פר' ויחי ד"ה ובפרשה זו ויברכם: 'זוה שבירכו 'ביום ההוא' שמרמוזו על עתיקא קדישא, שאנחנו מכנים את ה' יתברך בשלושה בחינות הוא' 'אתה' 'אני', 'הוא' רומזו על עתיקא שהוא

א. 'אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם וגו'. לעברך בברית ה' אלהיך ובאלתו אשר ה' אלהיך כורת עמך היום. למען הקים אותך היום לו לעם וגו'. ולא אתכם לבדכם אנוכי כורת את הברית הזאת וגו'. כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום'. ב. תיקו"ז לג. 'הא אתפתחת היכלא, הא קא אתיין נביאיא מארי דרגלין דקא דפקין לתרעא, ואמרין לההוא דסגיר היכלא סגרו"ן, ואתקרי אדנ"י שמייה כשם רביה, אמרין ליה 'אדנ"י שפתי תפתח', אפתח תרעין דהיכלא, בההוא זימנא עאלין נטורי תרעא למלכא, ואמרי ליה, רבון עלמין הא מארי דרגלין דפקין לתרעא, דאינון שלוחי מצוה, דקיימין בעמידה דצלותא קדמך, בההוא זימנא יהב לון רשו לאעלא, מטרוניתא דאיהי מצוה דמלכא אפטרופוסא דכל פיקודין, אוליפת זכו קדם מלכא בגינייהו, ויימא ליה רבון עלמא, הא אלין דקיימין קדמך בצלותין, צריך למיהב לון שאלתין דילהון, בההוא זימנא קלא נפיק לגבי מארי דרגלין, ואמר 'בן אדם עמוד על רגליך ואדבר אתך' (יחזקאל ב, א), מליל עמי מה שאלתך באמצעות דצלותין ויתיהיב לך'. ג. עיין פרי עץ חיים שער הקריאת שמע פ"ג: 'כבר הודעתך ענין גלות השכינה באמיתיות מה ענינו, כי הלא ע"י חטא אדה"ר נפלו כל הניצוצין של נשמות הקדושות לתוך הקליפות, ואין בהם כח לצאת משם לולי רחמי הש"י

הַיְזִיתִים', שֶׁהֵיכָר הָרַע נִקְרָא 'הַר' פְּיֻדוּעַ
שֶׁנִּדְמָה פְּהַר':

**וְהִנֵּה בְּכַנֵּי תוֹרָה הוּא יוֹתֵר קָשָׁה, כִּי
צָרִיךְ לְהִיטֵל נְקִי, לְלַמַּד תוֹרָה
בְּטַהֲרָה, וְאִם לֹא נוֹתֵן כַּח יוֹתֵר בְּסִטְרָא
אַחֲרָא פְּיֻדוּעִי'. וְהִנֵּה תוֹרָה נִמְשָׁל לְשִׁמּוֹן
פְּיֻדוּעִי, כִּי הַשִּׁמּוֹן מְאִיר, וּבַתּוֹרָה כְּתִיב
(משלי ו, כג) 'תוֹרָה אוֹר'. וּמִי שֶׁהוּא לוֹמֵד
בְּשִׁפְלוּת וּבְקַלְפוּת תּוֹרָתוֹ נִקְרָא זֵית, שֶׁיֵּשׁ
בְּהֶם שִׁמּוֹן וּפְסֻלָּת, וְעַל כֵּן זֵית קָשָׁה
לְשִׁכְחָה, כִּי אִם 'אֵין יִרְאַת חֲטָאוֹ קוֹדֶמֶת
לְחֻכְמָתוֹ אֵין חֻכְמָתוֹ מְתַקְּמָת' וְשׁוֹכַח:
**וְהִנֵּה שֶׁהַקְּטָנִים לוֹמְדִים וְאֵין לָהֶם יִרְאַה,
צָרִיךְ לְהִיטֵל לָהֶם יִרְאַה לְפִי****

תורה. צריכה להיות בטהרה וכשה"ו אינו כן ה"ו נתון כח בקליפת ושוכח לימודו

גם הקטנים הלומדים צריכים עכ"פ יראת חטא מעבירות כדי ליכור התורה

מְדַרְגָתָם, שֶׁלֹּא לְטַמֵּא בְרִיתָם, וְשֶׁלֹּא
לְאַכַּל בְּלֹא נְטִילָה, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. וְעַל כֵּן
אָמַר 'יִרְאַת חֲטָאוֹ' וְלֹא סִתָּם יִרְאַת חֲטָאוֹ,
כִּי כָל אֶחָד לְפִי מְדַרְגָתוֹ. וְעַל כֵּן שִׁמּוֹן
טוֹב לְזִכְרוֹן^ב, מִי שֶׁלוֹמֵד תּוֹרָה נִקְיָה בְּלֹא
קַלְפוּת, שֶׁיֵּשׁ לוֹ יִרְאַת חֲטָאוֹ, חֻכְמָתוֹ
מְתַקְּמָת. וּמִי שֶׁהוּא מְרִי צְלוּתִין, הוּא
עוֹמֵד עַל הַר הַיְזִיתִים^ג, יֵשׁ לוֹ כַּח
לְהַכְנִיעוֹ שֶׁלֹּא יִהְיֶה יָכוֹל לְהַרְעוֹ לוֹ:

**(וְהִנֵּה אָמְרוּ בְּגִמְרָא^ד (מכות כד.) טו' בְּא
חֻבְּבִיקוֹן וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת)^{טו}.
כְּתִיב (ירמיה ב, ב) 'כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לָךְ
חֶסֶד נְעוּרֶיךָ כו"ו'. דְּהִנֵּה כְּתִיב (דברים כ,
ג) 'שָׁמַע יִשְׂרָאֵל אִתָּם קְרָבִים הַיּוֹם**

◆ **צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת** ◆

הַגְּרוּעִים הֵם גְּרוּעִים יוֹתֵר מֵעַמֵּי הָאָרֶץ, לְטַעַם
הַנִּלְשָׁה, שֶׁעַמֵּי הָאָרֶץ אֵינֶם נוֹתְנִים כַּח לְהַקְלִיפוֹת
כָּל כָּךְ. וְע"ע מְאֹר וּשְׁמֵשׁ פֶּר' מִשְׁפָּטִים ד"ה
וְאַלְהֵ: 'מְרַגְלָא בְּפוּמִיהָ שֶׁל אַדְמוּר הַרְבַּ הַקְּדוּשׁ
רַבִּינוּ יַעֲקֹב יִצְחָק הַלּוֹי זְצוּק"ל מִק"ק לּוּבְלִין עַל
פְּסוּק 'וְלִרְשַׁע אָמַר אֱלֹהִים מִה לָךְ לְסַפֵּר חוֹקֶיךָ,
זֶה קָאִי עַל מִי שֶׁלוֹמֵד תּוֹרָה וְאֵינוֹ עוֹזֵב אֶת
דְּרָכָיו הַרְעִים וּמַהֲרָהרְהָר עֲלֵיהֶם בְּתַשׁוּבָה קוֹדֵם
הַלִּימוּד'. ט. עֵינֵן מְדַרְשׁ שֶׁה"ש זוּטָא א, ג,
יִלְקוּ"ש יִשְׁעִיהָ תִּפ. י. הוֹרִיּוֹת יג: 'דָּאִמַר רַבִּי
יִחוּנָן כֶּשֶׁם שֶׁהַזֵּית מִשְׁכַּח לִימוּד שֶׁל שְׁבַעִים
שָׁנָה, כִּי שִׁמּוֹן זֵית מְשִׁיב לִימוּד שֶׁל שְׁבַעִים
שָׁנָה'. יא. רָאָה אַבּוֹת פ"ג מ"ט. ר' חֲנִינָא בֶן
דוּסָא אָמַר, כָּל שִׁירְאַת חֲטָאוֹ קוֹדֶמֶת לְחֻכְמָתוֹ
חֻכְמָתוֹ מְתַקְּיִמָת, וְכָל שֶׁחֻכְמָתוֹ קוֹדֶמֶת לִירְאַת
חֲטָאוֹ אֵין חֻכְמָתוֹ מְתַקְּיִמָת'. יב. הוֹרִיּוֹת שִׁם.
יג. רָאָה לְעִיל ד"ה פ"י עַל פְּסוּק אַתֶּם. יד. נוֹסֶף
עַפ"י לוח הַתִּיקוּנִים שֶׁבְּסוּף הַסֵּפֶר. טו. מְכוֹת
כג: 'דַּרְשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי, שֶׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה
מִצְוֹת נִאֲמָרוּ לוֹ לְמַשָּׁה וְכו', בָּא יִשְׁעִיהוּ
וְהַעֲמִידֵן עַל שֶׁשׁ וְכו', בָּא מִיכָה וְהַעֲמִידֵן עַל
שְׁלוֹשׁ וְכו', בָּא חֻבְּבִיקוֹן וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת
שֶׁנֶּאֱמַר 'וְצִדִּיק בְּאִמּוֹנָתוֹ יִחִיה' טז. בְּדַפּוּר
לִיתָא אֲלֵא 'וְהִנֵּה כְּתִיב'. יז. 'הַלּוֹךְ וְקִרְאַת

לשון נסתר ונעלם, שכל הנעלם מכל רעיון וכו'. ז. עיין סוכה נב. 'לעתיד לבוא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה, הללו בוכין והללו בוכין, צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה'. ח. עיין ספר הליקוטים להאריז"ל תהלים מח: 'ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי' (תהלים נ, טז) וכו'. דע, כי כל המעשים טובים שהאדם עושה בעודו רשע, או התורה שלומד, אין צריך לומר שאינו נותן כח בקדושה, אלא אדרבה מוסיף כח בקליפה, ועליו נאמר 'ולרשע אמר אלהים' וכו', כלומר שאתה מכניס דברי קדושה בתוך הקליפה, ובזה מוסיף על חטאתו פשע וגדול עונו ממש, וכשחוזר בתשובה מוציא אותו הכח שנותן בתוך הקליפה ומכניסו בקדושה' וכו'. ועיין להלן פר' כי תשא ד"ה אך אפשר גם: 'וידוע מה דאיתא בשם האר"י ז"ל ברשע כל מה שלומד ועושה מצוות גורם חלילה כח לקליפות יותר, ממילא אפילו מתקלקל יותר כל מה שלומד יותר. על כן נמצאים על פי הרוב שהלומדים

לְמַלְחָמָה עַל אִיבֵיכֶם כּוֹ, פִּרְשׁ רַשׁ"י
אָפְלוּ אֵין לָכֶם אֶלָּא מְצוֹת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
תְּצַלִּיחוּ בְּמַלְחָמָה וְתִהְיוּ עַל אוֹיְבֵיכֶם,
וְכִמוּ שְׁאָמְרוּ בְּגִמְרָא בְּא חֲבִיקוּק
וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת שְׁנַאָמֵר (חֲבִיקוּק ב, ד)
וְצַדִּיק בְּאִמּוֹנָתוֹ יִחְיֶה. וְלְכַאוּרָה לְשׁוֹן
'צַדִּיק' מְשַׁמַּע שְׁקִים הַכֹּל:

אָאָ נִרְאָה הֵכִי פְרוּשׁוֹ, וְצַדִּיק בְּאִמּוֹנָתוֹ
יֵשׁ לוֹ אִמּוֹנָה בְּהַבּוּרָא בְּרוּךְ הוּא
שֶׁהוּא צַדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם, 'יִחְיֶה' יִהְיֶה לוֹ כֹּל
מִיָּנִי שְׁפַע. כִּי בַחֲיוֹת נִכְלָל כֹּל מִיָּנִי שְׁפַע הֵן
לְנַפְשׁ וְלַגּוּף, כִּי צָרִיךְ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי, וּמִי
שְׁאֵין לוֹ בְּנִים חֲלִילָה חָשׁוּב כְּמַת"י וְאֵם כֵּן
הוּא בְּכָלֵל חַיִּי, וְכֵן חַיִּי, וְכֵן מְזוּנֵי כִּי עֲנִי
חָשׁוּב כְּמַת"י. וְכֵן בְּנַפְשׁ, כִּי תוֹלְדוֹתֵיהֶם

המאמין
בצדיקו של
עולם יהיה לו
כל ההשפעות
בני חיי ומוזני

שֶׁל צַדִּיקִים הוּא מְעַשִּׂים טוֹבִים^כ, וְכֵן חַיִּי
לְהִיּוֹת דְּבִק בְּחֵי הָעוֹלָמִים, כִּי רַשְׁעִים
בְּחֵייהֶם נִקְרָאִים מְתִים^{כא}, וְכֵן מְזוּנוֹת
לְנַפְשׁ כְּמוֹ לְחַם שְׁמֵלְאָכִי שְׂרַת אוֹכְלִים^{כב}.
וּמִי שֵׁישׁ לוֹ אִמּוֹנָה יִחְיֶה:

אָאָ לְכַאוּרָה קֶשֶׁה, לְכַתֵּב וְהוֹ בְּאִמּוֹנָתוֹ
[יִחְיֶה]. כִּי צָרִיךְ גַּם לְהֶאֱמִין
בְּצַדִּיקִים לְצִיַּת אוֹתָם. וְכִמוּ שְׁפִרְשׁוֹנֵי עַל
'מִי בְכֶם' (ישעיה נ, י) כִּי, פְרוּשׁ כְּשָׂבָא לְכֶם
הִרְהוּר תְּשׁוּבָה, הוּא 'מִי' כִּיְדוּעֵי^{כג}, אֲנִי
נוֹתֵן לְכֶם עֲצָה הָאֵיךְ תִּתְנַהֲגוּ. כִּי לְפַעְמִים
כְּשָׂבָא לְאָדָם הִרְהוּר תְּשׁוּבָה, הוּא
מִתְחַרֵּט עַל מַה שְׁלֵא לְהִתְחַרֵּט, וּמִקְבֵּל
עָלָיו מַה שְׁאֵין לְעֲשׂוֹת, כִּי נִרְאָה לוֹ
מְצָוָה. עַל כֵּן אוֹמֵר עֲצָה, כְּשֶׁתְּבֹא לְכֶם

ע"י אמונה
בצדיק הדור
ידע האמת
לחזור בתשובה
אמיתית

◆ ציונים ומקורות ◆

אפשר להיות ירא ה', אך אם יש בו תאוות
אחרות מיקל לעצמו ונראה לו היתירים כדאיתא
בספר הישר לר"ת ז"ל וכו', מכל שכן לצורך
תאוות עצמו, על כן גדול שימושה יותר
מלימודה' (ברכות ז:), שמשמש אדם גדול נודע לו
האמת בכל, על כן גם 'שומע בקול עבדו' קאי
על ה' הנזכר, צריך להיות גם זה, ומי נקרא
'עבדו' שצריך לשמוע בקולו, 'אשר הלך
חשיכים' פי' שהולך ממנו היצה"ר, כדאיתא
בוזר (ח"ג קצו). על פסוק זה, והוא שפל בעיניו,
ז"א 'ואין נוגה לו'. כד. 'מי בכס ירא ה' שומע
בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נוגה לו יבטח
בשם ה' וישען באלהיו'. כה. תיקו"ז צד: "מי"
ודאי דאיהי תיובתא אסוותא לכל מרעין
ומכתשין, הדא הוא דכתיב (איכה ב, ג) 'מי ירפא
לך, ועלה אתמר (ישעיה ו, י) 'ושב ורפא לו,
'רפאות תהי לשריך' (משלי ג, ח). וע"ע לעיל פרקי
אבות ד"ה או מי נקרא: "מי" נקרא תשובה, כי
הנה התשובה בא מבינה, כי כשאדם מבין שלא
טוב עזבו את ה' הוא שב בתשובה, וגם הש"י
הבין שצריך לרחם על הבריות, ואם לאו אי
אפשר לקיום עולם, ע"כ הקדים תשובה שיועיל
אחר כל העבירות וכו'.

באזני ירושלים לאמר כה אמר ה' זכרתי לך חסד
נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר
בארץ לא זרועה. יח. עיין נדרים סד. יט. עיין
נדרים שם. כ. בר"ר ל, ו, רש"י בראשית ו, ט.
כא. ברכות יח: כב. יומא עה: וע"ע להלן פר' חיי
שרה ד"ה וזה י"ל ואברהם: 'צריך בני חיי ומוזני
לנפש ולגוף, 'בני' הם התלמידים, וכן
הפרקליטים שנבראים מלאכים ע"י מעשים
טובים, וכמו שפי' הר"מ אלשיך (בראשית ו, ט-יח),
ו'חיי' השפע אהבה ויראה ושכל טוב ודביקות
נועם אור עליון, כי הקב"ה חי העולמים ומחיה
הכל בדביקותו, ומוזני לנפש לחם שמלאכי
השרת אוכלים אותו, וכן לגוף. וע"ע פר'
בראשית ד"ה וכן נמי פירשנו. כג. עיין לעיל פר'
חוקת (א) ד"ה עוד פי' על פסוק מי בכס ירא:
'ידוע שהתשובה נקרא 'מי', וזה אומר אם יש
בכם הרהור תשובה, אני אלמד אתכם שתהיה
'ירא ה'', ולא זה בלבד מספיק כי אם צריך ג"כ
'שומע בקול עבדו' כמ"ש (שמות יד, לא) 'ויאמינו
בה' ובמשה עבדו' כיון שהאמינו בה' למה צריך
עוד 'ובמשה עבדו' אלא ג"כ זה צריך מאוד,
דכתיב (ויקרא טו, טז) 'השוכן אתם בתוך
טומאותם', ע"כ אפילו כשאדם בתאוות אחרות

ספר
אהב
ישראל

פְּרֶשֶׁת נְצָבִים

כְּתִיב (מלכים א כב, מח) 'וּמֶלֶךְ אֵין בְּאָדוּם נְצָב מֶלֶךְ עֵין שָׁם בְּרִשׁ"י, וְנִרְאָה לְבָאָר זֶה הַפְּסוּק עַל דְּרָךְ רָמְזוּ וְסוּד, כִּידוּעַ מִסְפָּרִים הַקְּדוּשִׁים כְּשֶׁעָלָה בְּרִצּוֹנוֹ הַפְּשׁוּט בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא לְהַאֲצִיל וּלְבָרָא אֶת הָעוֹלָמוֹת, עֵקֶר הָעֵלָה וְהַסְבָּה שְׁגִרְמָה וְהַכְרִיעָה לְהִיּוֹת בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת הִיָּה רַק מִשׁוֹם שֶׁהִיָּה רִצּוֹנוֹ הַקְּדוּם לְהַתְאָר בְּתֹאֵר מְלָכוֹת, כִּי כָּל הַתְּאָרִים וְהַכְּחוֹת הֵיוּ אֲזַי כְּלוּלִים בְּעֶצְמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה, אֲכַן תֹּאֵר מְלָכוֹת אֵין מֶלֶךְ בְּלֹא עָם, וְלִסְבָּה זֶה הַאֲצִיל וּבְרָא וַיִּצַר וַעֲשֶׂה אֶת הָעוֹלָמוֹת כְּלָם עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים כְּדִי לְהַתְּוֹדַע וְלְהַגְלוֹת כִּי הוּא לְבָדוּ מֶלֶךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּכַבּוּדוֹ וּמְלָכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וְכַמְבֹאֵר אֲצִלְנוּ כְּמָה פְּעָמִים" בְּשֵׁם

אַתֶּם נְצָבִים הַיּוֹם כְּלָכֶם לְפָנַי ה' אֱלֹהֵיכֶם רְאִשֵׁיכֶם שְׁבֻטֵיכֶם גּוֹ'א. צְרִיף לְהַבִּין וְלְדַעַת מֵהוּ לְשׁוֹן 'נְצָבִים' הָאִמּוֹר כָּאֵן, כִּי מִהָרְאוּי הִיָּה לוֹ לֹמַר אַתֶּם עוֹמְדִים, אוֹ אַתֶּם הַיּוֹם כְּלָכֶם לְפָנַי ה' כּו'. גַּם אֵינוֹ מוֹכֵן כִּיּוֹן שְׁאִמֵּר 'כְּלָכֶם' הָרִי כְּלָל אֶת כְּלָם, וְאִם כֵּן לְמָה פּוֹרֵט אַחַר כֵּן 'רְאִשֵׁיכֶם שְׁבֻטֵיכֶם' גּוֹ'. גַּם צְרִיף לְהַבִּין מֵהוּ זֶה שְׁאִמֵּר 'מַחֲטָב עֲצִיף עַד שְׁאֵב מִימִיךְ', זֶהוּ לְכַאוֹרָה פְּלֹא גְדוֹל, לְאֲשֶׁר רִצּוֹנוֹ לְכָלֵל כְּלָם מְקַטֵּן וְעַד גְּדוֹל מִהָרְאוּי הִיָּה לְאַחַז הַדְּבָר מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, הֵינּוּ מִהַגְּדוּלִי גְדוּלִים שְׁבָהֶם עַד הַקְּטַנִּי קְטַנִּים שְׁבָהֶם בְּכַחֲנִית הָאֲכוֹת וְהַמְעַלּוֹת, וְלְמָה אָמַר שְׁתִּיחֶן בְּכַחֲנִית קְטַנִּי הַמְעַלּוֹת"ב: **אֲכַן בְּהָעִיר לֵב וְשׁוֹם שְׁכָל אַחֲרֵי אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים בְּרַחֲמָיו יֵשׁ לֹמַר, דְּהִנֵּה**

עיקר הסיבה לבריאת העולמות היה כדי שיתאור הש"ת בתואר מלכות

◆ ציונים ומקורות ◆

עדיין היו כפופין לו'. ד. עיין עמק המלך שער שעשועי המלך פ"א. ה. לעיל פר' לך לך ד"ה מקדם לבית אל, פר' ויחי ד"ה והנה כשעלה ברצון, וראה לעיל פר' בשלח ד"ה אכן בהעיר לב יש לומר: 'וכבר מבואר אצלנו כי קודם בריאת כל העולמות היו כל הכוחות הקדושים וכל המידות והתוארים כביכול כלולים בעצמותו ית"ש. והעיקר אשר על ידו הסכים רצון הבורא ב"ה וב"ש האחדות הפשוט להאציל ולברוא את העולמות היה רק מחמת תואר מלך כי אין מלך בלא עם. וכמבואר אצלנו כמה פעמים בשם כתבי האריז"ל על פסוק 'ה' מלך גאות לבש'. לאשר היה עולה ברצונו הקדום הפשוט להיות לו תואר מלך לזה לבש 'גאות', הוא מספר ת"י נימין קדישין, ועל ידי זה האציל וברא ויצר

א. 'אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם וזקניכם ושוטריכם כל איש ישראל. טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחוטב עציך עד שואב מימך'. ב. ע"ע אגרא דכלה ד"ה אתם נצבים שאלה ג: 'אומרו' מחוטב עציך עד' וכו', המנהג היא במקראי קודש בלשון כזה בציירו הדבר היותר גדול והדבר היותר קטן, אמר מתחילה הקצה האחד במ"ם הפעולה והקצה השני בתיבת 'עד', וכאן אילו היה אומר מראשיכם עד שואב מימך היה צודק, אבל באומרו 'מחוטב עציך עד שואב מימך' ששניהם פחותי ערך קשה הדבר מאוד'. ג. 'ומלך אין באדום', בימי דוד, הנציב הוא המלך. וכאן נכתב, לפי שבימי יהורם בנו שקילקל, בימיו פשע אדום וימליכו להם מלך, אבל בימי יהושפט

הָאֲרִיזִיָּה עַל פְּסוּק (תהלים צג, א) 'ה' מִלֶּךְ גַּאוֹת לְבֶשׂ עֵינֵי שָׁם:

וְלֹאֲשֶׁר גָּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ וַיִּתְעַלֶּה שְׂאִין כַּח הַמֶּשֶׁג בְּהִנְבְּרָאִים לְקַבֵּל אֹר בְּהִירְתּוֹ אֹר אֵין סוֹף יִתְבַּרַךְ אֹר צַח וּמְצַחְצַח, לְזֶה כְּבִיכּוֹל צְמָצָם אֶת עֲצָמוֹ בְּצְמָצוּמִים רַבִּים, וְהָאִיר שְׁפָעוֹ וְחִירוֹתוֹ וְאֹר בְּהִירְתּוֹ לְכָל עוֹלָם וְעוֹלָם כְּפִי אֲשֶׁר יוֹכַל שְׂאֵת לְקִיּוּמוֹ וּלְצַרְךָ חִירוֹתוֹ וְהַעֲמַדַת מַעֲרֻכְתּוֹ, וּבְרָא ד' עוֹלָמוֹת כְּבָלְלָן, עוֹלָם אֲצִילוֹת הַקְּדוּשׁ וְעוֹלָם הַבְּרִיאָה וְהַיְצִירָה וְהַעֲשִׂיָה, וּבְכָל עוֹלָם וְעוֹלָם יִשְׁנוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת וְהֵם כְּתָר חֲכָמָה בִּינָה חֲסֵד גְּבוּרָה תְּפָאֲרַת נְצַח הוֹד יְסוּד מְלָכוּת, וְכָל אַחַת פּוֹעֵלֶת פְּעֻלָּתָהּ לְפִי כְּחֶזֶק וּבְהִירְתָּהּ אֲשֶׁר יִסַּד בָּהּ חֵי הַחַיִּים יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית כָּלֵם, וְכָלֵם מְשַׁפִּיעִים זֶה לְזֶה, וְכָל אֶחָד כָּלּוֹל מְכָלֵם וְכָלֵם בְּרִזָּא דְאֶחָד וְכִמְאָמַר אֱלֹהֵיו זְכוּר לְטוֹב

הש"ת צמצם עצמו כדי שיוכל הנבראים לקבל השפע לפי ערכם

בכל עולם יש ספירות המשפיעים זה לזה וכל אחד כלול מכולם

בְּהִתְקוּנָם (יז.) 'וְאֵנֶתְ הוּא דְקָשִׁיר לֹון וּמֵיחַד לֹון כו':

וְהִנֵּה בְּחִינַת מְלָכוּת הַקְּדוּשׁ שְׂבָכָל עוֹלָם וְעוֹלָם וּבְכָל בְּחִינָה וּבְחִינָה לִית לָהּ מַגְרָמָה כָּלוּם שׁוּם פְּעֻלָּה עֲצָמִית, בְּסוּד 'וּילון אינו משמש כלום' (חגיגה יב:)^ח וְכַנּוּדַע מְסַפְרִים הַקְּדוּשִׁים^ט, כִּי אִם הִיא בְּבְחִינַת הָאֲרָה פּוֹלָלַת, שְׂמֻקְבָּלַת מְכָל הַסְּפִירוֹת הַקְּדוּשִׁים עַל יְדֵי מַדַּת הַיְסוּד צְדִיק חֵי עֲלָמִין, וְהִיא מְחַלְקַת שְׁפָעָה אֲשֶׁר קְבָלָה לְעוֹלָמוֹת הַתְּחַתּוּנִים בְּסוּד 'וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרוֹתֶיהָ' (משלי לא, טו):

מידת מלכות אין לה פעולה עצמית רק מקבלת מכל הספירות ומחלקת לכל העולמות

חכמתו ית' גרה שיירדו ניצוצין קדישין ויכלעו בן הקליפות

וַיְדוּעַ מְסַפְרִים הַקְּדוּשִׁים עַל פְּסוּק (בראשית לו, לא) 'וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מְלָכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוּם לְפָנָי מִלֶּךְ מִלֶּךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, וְסוּדָן שֶׁל הַדְּבָרִים הֵם עֲמָקִים וּרְחָבִים מְנִי יָם, אֲכֵן תְּמַצִּית הַדְּבָר הוּא בְּסוּד אַבְדָּה מַדְעַת^י, אֲשֶׁר

ציונים ומקורות

בראשית'. וראה זוה"ק ח"ג רלט: 'והא אוקמוה דשבעה רקיעין לעילא לעילא, ודאי וילון אינו משמש דהא לית ליה מדיליה אלא מה דיהבין ליה ומסכני ביה אתאחדו' וכו' עיי"ש. ט. ראה פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פ"ו: 'וילון היא המלכות, כי היא רקיע ראשון שאינו משמש כלום כי אם כפי הנשפע אליה מלמעלה, והוא 'נכנס שחרית ויוצא ערבית ומחדש בכל יום מעשה בראשית' כן פי' חז"ל בחגיגה, וידוע כי היא מידת לילה, וידוע שאמרה שרגא בטיהרא מאי מהני, לכן עבודתה בלילה. 'ומחדש בכל יום' פי' משפיע לכל מעשה בראשית, כי כולם נשפעים על ידה כד"א 'ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה'. י. זוה"ק ח"ג קכח. עץ חיים שער המלכים פ"ה, ספר הליקוטים להאירז"ל פר' וישלח. יא. ראה לעיל פר' מסעי ד"ה והוא דוגמת מצוה: 'תוספות הבריאה הוא דברי רשות והוא החול סביב להקדושה, שלא

ועשה עולמות עליונים הקדושים ועולמות התחתונים. והכל כדי לידע ולהודיע ולהיגלות כי הוא לבדו מלך על כל העולם כולו בכבודו, והוא המנהיג כל העולמות ומבלעדי שיפעו וחיותו בכל רגע אז כאפס ואין ותוהו היו נחשבים, ושיתגלו ויתפרסמו כל הכוחות והמידות הקדושים לכל באי העולם ויכירו וידעו כי לה' המלוכה ומלכותו בכל משלה'. ו. עיין פרי עץ חיים שער השבת פ"ח. ז. 'פתח אליהו ואמר וכו', אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין, וקרינן לון עשר ספירן, לאנהגא בהון עלמין וכו', ואנת הוא דקשיר לון, ומייחד לון, ובגין דאנת מלגאו, כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר, אתחשיב ליה כאילו אפריש בך'. ח. אמר רבי יהודה שני רקיעים הן וכו', ריש לקיש אמר שבעה, ואלו הן וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות. וילון אינו משמש כלום אלא נכנס שחרית ויוצא ערבית ומחדש בכל יום מעשה

גְּזָרָה חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעַלֶּה לְצַרְךָ
הַעֲמָדָה וְקִיּוֹם וְתִקּוֹן הָעוֹלָמוֹת, נִשְׁתַּלְּשְׁלוּ
וַיְרִדוּ נִיצוּצֵי קִדְיָשִׁין וְנִבְלָעוּ בֵּין הַקְּלָפוֹת
רַחֲמָנָא לְצַלָּן:

אֲכַן הַבּוֹרָא בְרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ שֶׁ
חוֹל גְּבוּל לַיָּם יֵי הֵינוּ לְמַלּוּכָה
הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלְכוּן
לְהִיּוֹת לָהֶם אַחֲיָזָה חֶס וְשְׁלוֹם^י, וּבְעוֹלָם
הָאֲצִילוֹת הַקְּדוּשָׁה אֵין לָהֶם שׁוֹם אַחֲיָזָה
כְּלָל^י, כִּי אִם מְעַט בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה וְיוֹתֵר
בְּיָצִירָה וְעוֹד יוֹתֵר בְּעֵשְׂיָה^ט:

וְעַקֵּר הַמְּקוֹר הַקְּלָפוֹת וְהַחִיצוֹנִים הוּא
אָדוּם וְעַמְלָק זָרְעוֹ, בְּסוּד 'כִּי רַגַע
בְּאֶפּוֹ' (תהלים ל, ו) 'רַגַע' נוֹטְרִיקוֹן רִ'אֲשִׁית
גְּוִיִּים עַמְלָק (במדבר כד, כ)^ט, וְכָל זְמַן שִׁישׁ

הש"ת שם
גבול למלכות
שלא יתאחזו
בה הקליפות

עמלק ואדום
הם עיקר
הקליפות ואין
המלכות
מוקבלת כראוי
כל זמן שיש
להם מלוכה

לָהֶם מְלוּכָה וּמְשַׁלָּה וְשׁוֹם הַתְּנַשְׂאוֹת אֲז
כְּבִיכּוֹל אֵין מְעַמָּד וּמַצָּב הָרְאוּי לְמַלּוּכָה
הַקְּדוּשָׁה לְקַבֵּל שְׁפָעָה וּבְהִיָּתָה הָרְאוּיָה
לְקַבֵּל מִסְפִּירוֹת הַקְּדוּשׁוֹת:

וּבְאֲשֶׁר אַחֲיָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִם ה' בְּנֵי אֵל
חַי נוֹתָנִים לָבָם לְזָה, וְצוּעֵקִים
בְּמַר נַפְשָׁם אֵל ה' וְעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה שְׁלָמָה
בְּלִבָּב שְׁלָם וּבְאַמָּת וְאוֹמְרִים שִׁירוֹת
וְתִשְׁבְּחוּת לְמִלְךָ אֵל חַי וְקַיִם בְּרַעוּתָא
דְּלָבָא, וְעַל יְדֵי הַזְמִירוֹת הַיְכָלָת בְּיָדָם
לְזַמֵּר עֲרִיצִים וּלְהַכְרִית כָּל הַחוּחִים
וְהַקּוּצִים הַסּוֹבְבִים אֶת הַשׁוֹשְׁנָה
הָעֲלִיוֹנָה^י, וְעַל יְדֵי זֶה מְתִיחֶדֶת הַמְּלָכוֹת
הַקְּדוּשָׁה בְּבַעֲלָה כְּבִיכּוֹל, וּמְקַבֵּלֶת שְׁפָעָה
וְרַב טוֹב מִהַסְפִּירוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הָעֲלִיוֹנִים,

ע"י צעקה
תשובה
ותשבחות
יכולים להכרית
הקוצים
הסובבים את
המלכות

◆ צִיּוּנִים וּמְקוֹרוֹת ◆

וע"ע עמק המלך שער רישא דו"א פ"י: 'מלכות
דאצילות נקראת 'ציפור דרור' וחירות מן
החיצונים שאין שולטים בה חס ושלום, ואינם
סביבותיה כמו שהם סביבות מלכות דבריאה
שנאמר 'סביב רשעים יתהלכו'. יד. עיין תיקו"ז
קט. 'מוחא דאיהו נהורא באורח אצילות לא
יכיל לאתערבא עימיה שום תערובת'. וע"ע עץ
חיים שער ציור העולמות פ"א. עמק המלך שם,
יונת אלם (להרמ"ע מפאנו) פכ"ב. טו. עיין עץ
חיים שם, שער ההקדמות דף פה: 'ובעולם
הבריאה רובו טוב ומיעוטו רע והם מעורבים,
והיצירה הם שוים הטוב והרע והם מעורבים,
והעשיה, רובו רע ומיעוטו טוב, והם מעורבים'.
טז. ע"ע לעיל פר' במדבר ד"ה והבכורות היו.
יז. ראה תפילת יהי רצון שקודם אמירת תהלים:
'לזמר עריצים ולהכרית כל החוחים והקוצים
הסובבים את השושנה העליונה, ולחבר אשת
נעורים עם דודה באהבה אחוה וריעות ומשם
ימשך לנו שפע' וכו'. וע"ע עיין שערי אורה שער
א: 'מן הארץ ועד הרקיע אין שום מקום פנוי
אלא הכל מלא גדודים והמונים וכו', ולפי זה
הדרך תיקן דוד המלך עליו השלום הזמירות כדי

תתפשט יותר חס ושלום למותר הבריאה
להמצירים ר"ל בחינת איסור. אך עם כל זה יש
להם אחיזה קצת החיצונים בהכוחות, על ידי
הניצוצות הקדושים שנפלו ממדרגתן כביכול,
והוא בסוד המלכים שמלכו בארץ אדום כנודע
למביני מדע. וזאת הוא עבודתנו עבודת עם ה'
בני ישראל כל ימינו רק להעלות אלו הניצוצות
הקדושים למעלה לשורשם הרמה בקודש'. וע"ע
שם ד"ה ובזה נתבאר: 'ובזה נתבאר סוד נטילת
ידים, והוא נקרא בבחינת אבידה מדעת, כי
בריאת העולמות היה על דעת זה למען יתעצם
איש הישראלי כל ימיו בעבודת ה', ולעבוד אותו
באמת בעודו בחיים חיותו, ולהעלות אלו
הכוחות ויקבל שכר ניצחי על זה מהאל הטוב
והמטיב בחסדו'. יב. ע"פ ירמיה ה, כב: 'האותי
לא תיראו נאום ה' אם מפני לא תחילו אשר
שמתי חול גבול לים'. יג. עיין ריקאנטי
בראשית יז, א: 'הערלה שהיא סביב לברית רמו
לכוחות הטומאה, כענין שנאמר (חבקוק א, ד) 'כי
רשע מכתיר את הצדיק' צדיק ממש, וכתוב
(תהלים יב, ט) 'סביב רשעים יתהלכו', זאת
ירושלים בתוך הגוים שמתיה" (יחזקאל ה, ה).

ספר
בת עין

פרשת נצבים

אתם נצבים היום בלכם וגו'. איתא בספרים הקדמונים^ב שעקר גדול לעבודת ה' הוא בחינת השתוות הינו שיהיה בשה אצלו הודית בני אדם וגנות בני אדם שלא יהיה נחשב אצלו לכלום, רק העקר תהיה אצלו לעשות רצון בוראו יתברך באימה ויראה כמאן דקאים קדם מלכא פנים בפנים:

מידת ההשתוות היא עיקר גדול בעבודת ה'

וזהו נקרא בחינת תקון הוד, הינו במה שאינו נחשב אצלו הוד של בני אדם שיודו אותו על מעשיו, ומהפך זה שיהיה בלתי לה' כנ"ל, בזה הוא מתקן בחינת הוד. וזה שאמר יעקב אבינו עליו השלום אחר שנגע השור של עשו בירכו בבחינת הוד' ופגם

ע"י מידת ההשתוות מתקנים בחי הוד ובאה ע"י בחי' פנים בפנים

בו', ואחר שנצל ממנו אמר (בראשית לב, לא) 'פי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי', פרוש שעל ידי עבודתו לה' בבחינת פנים בפנים כמאן דקאים קדם מלכא כנ"ל, על ידי זה 'ותנצל נפשי' ותקן בחינת הוד' בבחינת נפש שלו:

פי הוד' הוא בחינת ה' שהוא מדה חמישית בפסוק (דה"י א כט, יא) 'לך ה' הגדלה והגבורה' וגו' פידוע', גם מרמז באות ה' שהוא ציור ד' ו' כזה ה" ואות ה' עצמה נעשית הוד', ועל ידי עבודה הנ"ל ממשיך ה' פעמים אלהים בבחינת אלהות מלמעלה, וחמשה פעמים אלהים עולה גימטריא נפש"ט, וזהו

הוד הוא בחי אות ה' ותשובה היא בחי' תשוב ה'

ציונים ומקורות

וזה סוד נתנני שוממה כל היום דוה' תמורת הוד' וכו'. ד. ע"ע שמועה טובה ליקוטים ד"ה ההשתוות: ההשתוות הוא כלל גדול, פירוש שיהיה שוה אצלו אם ישבחוהו בני אדם או יגנוהו, וכן יהיה שוה אצלו אם יחזיקוהו לחסר ידיעה או ליודע בכל התורה כולה. והדבר הגורם, דבקת השי"ת תדיר, שמחמת טרדת הדבקות אין לו פנאי לחשוב בדברים אלו, שמחזיר תמיד לידבק עצמו למעלה בו יתברך. ה. עיין עץ חיים שער פרטי עיבור יניקה ומוחין פ"ב: הנצח הוד יסוד הם נפש'. ו. 'לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש'. ז. עיין תיקו"ז פד. 'שבע ספירן דשבח דוד בהון לקוב"ה הדא הוא דכתיב 'לך ה' הגדולה והגבורה' וגו'. ח. עיין תיקו"ז נח: ו' עאל בד' ואתעבידת ה'". ט. עיין עמק המלך

א. 'אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל'. ב. עיין חובת הלבבות שער יחוד המעשה פ"ה: זכבר אמרו על אחד מן החסידים שאמר לחבירו הנשתווית, אמר לו באיזה ענין, אמר לו נשתווה בעיניך השבח והגנות, א"ל לא, א"ל א"כ עדיין לא הגעת, השתדל אולי תגיע אל המדרגה הזאת, כי היא העליונה שבמדרגות החסידים ותכלית החמודות. ג. ראה בראשית לב, כו. וראה זוה"ק ח"ג רמג. 'לנטלא נוקמא מסמאל דנגע בירך שמאלא דיעקב דאיהו הוד, דביה אתמר (איכה א, יג) 'נתנני שוממה כל היום דוה' הוד', מסטרא דהוד'. וע"ע שער הכוונות דרושי סדר שבת דרוש א: 'אע"פ שהקליפה נאחזת בתרין ירכין ורגלים שהם נצח והוד, עיקר אחיזתם היא ברגל ההוד לבדו, רגל אחד ולא בשתי רגלים,

בְּחִינַת 'תְּשׁוּבָה' 'תְּשׁוּבָה ה'' שְׁמַתְקַן
בְּחִינַת ה' בְּחִינַת 'הוֹד' כְּנ"ל:

ע"י תיקון בחי' הוד נתקן בחי' יסוד וברי' פנים בפנים

וְזֶה שְׁאֵמַר הַפְּתוּב (שמות א, ה) וַיְהִי כָּל נֶפֶשׁ יִצְאֵי יִרְךָ יַעֲקֹב שִׁבְעִים נֶפֶשׁ וַיֹּסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם וְגו'. פְּרוּשׁ שְׁעַל יְדֵי שְׁתַּקֵּן יַעֲקֹב בְּחִינַת 'יִרְךָ' בְּחִינַת 'הוֹד' וְנִתְקַן בְּחִינַת 'נֶפֶשׁ', נִתְקַן עַל יְדֵי זֶה בְּחִינַת 'וַיֹּסֶף' בְּחִינַת יְסוּדֵי שְׁהִיָּה מְלֻךְ בְּמִצְרַיִם שְׁהִיָּה בְּחִינַת גְּאֻלָּה וְלִזְהָ נִקְדָּה שֶׁל 'הוֹד' הוּא נִקְדַּת 'קְבוּץ' לְרַמּוֹ לְבַחֲחִינַת קְבוּץ גְּלוּיֹתִי, וּבְחִינַת קְבֻלַּת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּבַחֲחִינַת 'פְּנִים בְּפְנִים' (דברים ה, ד):

ע"י תקיעת שופר מתקן בחי' הוד בחי' נפש

וְזֶהוּ בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּחִינַת 'תְּשׁוּבָה' תְּשׁוּבָה ה' כְּנ"ל, בְּחִינַת תְּקוּן הוֹד בְּחִינַת נֶפֶשׁ, וּמְרַמֵּז בְּתַבְּת ל'שִׁמְעַ קוֹל שִׁפְרָא רֵאשֵׁי תְּבוֹת גִּימְטְרִיא נֶפֶשׁ', לְרַמּוֹ שְׁעַל יְדֵי תְּקִיעַת שׁוֹפֵר מִתְקַן בְּחִינַת 'הוֹד' בְּחִינַת נֶפֶשׁ:

רצון הכוּרָא שיתקן בחי' הוד ויהיה קיבוץ גלויות ויכלל כל העולם בזה

וּמְרַמֵּז בְּפֶסוּק 'אַתֶּם נְצָבִים הַיּוֹם כְּלַכֶּם', 'נְצָבִים' מְלֻשׁוֹן 'צָבִי' לְשׁוֹן 'רְצוֹןִי', שְׁרְצוֹן שְׁלַכֶם לְהִיּוֹת 'לְפָנַי ה'' וְגו'. גַּם 'נְצָבִים' גִּימְטְרִיא 'קְבִיץ', לְרַמּוֹ שְׁרְצוֹן הַבוּרָא בְּרוּךְ הוּא לְתַקֵּן בְּחִינַת

הוֹד וְלְהַגִּיעַ לְבַחֲחִינַת קְבוּץ גְּלוּיֹת, וְעַל יְדֵי בְּחִינַת זֶה תְּהִיּוּ 'כְּלַכֶּם' הֵינּוּ שְׁתַּכְּלֵל כָּל הָעוֹלָם בְּבַחֲחִינַת זֶה, וְזֶהוּ הוּא רְצוֹן הַבוּרָא בְּרוּךְ הוּא, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן:

ע"י ענייה שמתבונן שהקב"ה מאריך אפים אף לרשעים יכולים לבקש בימים נוראים

עוֹד יֵשׁ לְרַמּוֹ בְּפֶסוּק זֶה, הִנֵּה עֹקֵר הַדְּבָר הַמְּבִיא אֶת הָאָדָם שְׁיֻכַּל לְעַמֵּד לְפָנַי הַבוּרָא בְּרוּךְ הוּא לְהַתְּפַלֵּל וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵתוֹ עַל בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי בְּיָמַי הַנּוֹרָאִים הַלָּלוּ, הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת עֲנוּהָ אֲמִתִּית, הֵינּוּ כְּשִׁמְתְּבוּנָן בְּשִׁכְלוֹ שְׁפִלוּת עֲצָמוֹ בְּהֵאִיף אֲנַפִּין יָקוּם קָדָם מְלַכָּא לְבַקֵּשׁ עַל נֶפֶשׁוֹ, רַק עַל יְדֵי שֶׁהוּא 'אֲרַךְ אַפִּים' אֵף לְרִשְׁעִים' (סנהדרין קיא.) זֶה הַבְּחִינָה גּוֹרֶמֶת שְׁיֻכַּל לְעַמֵּד וּלְבַקֵּשׁ עַל נֶפֶשׁוֹ מְבוּרָא עוֹלָמִים בְּרוּךְ הוּא בְּיָמַי הַנּוֹרָאִים הָאֵלֹו:

ע"י ענייה שמתבונן שמצדו אינו ראוי לכלום זוכה לאריכות אפים

וְעֹקֵר הַסִּפָּה לְזֶה שֶׁהַבוּרָא בְּרוּךְ הוּא מְאֲרִיף אֵף, הוּא בְּחִינַת עֲנוּהָ כְּנ"ל, שְׁתַּבְּת 'עֲנוּהָ' גִּימְטְרִיא 'אַפִּים', מְרַמֵּז שְׁעַל יְדֵי שְׁמַתְבוּנָן שְׁמַצַּד מְעַשְׂוֹ אֵינּוּ רְאוּי לְכֻלּוֹם, וַיֵּשׁ לוֹ גְּדֹל בּוֹשָׁה וְהַכְּנָעָה אֶפְלוֹ לְפִתַּח פִּיו לְבַקֵּשׁ עַל נֶפֶשׁוֹ, זֶה הוּא הַגּוֹרֵם לְמִדַּת אֲרַךְ אַפִּים שֶׁהֵשֵׁם

◆ ציונים ומקורות ◆

הקיבוץ גלויות בוזהר שם, ועל כן בברכת הוד נרמז קיבוץ גלויות כמו שאמר בוזהר שם' וכו'. יג. עיין תרגום אונקלוס דברים ז, ז. יד. דתניא כשעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וכותב 'ארך אפים' (שמות לד, ו), אמר לפניו ריבונו של עולם 'ארך אפים' לצדיקים, אמר לו אף לרשעים, אמר לו רשעים יאבדו, אמר לו הקב"ה חייך שאתה צריך לדבר, כשחטאו ישראל בעגל ובמרגלים התפלל משה לפניו ב'ארך אפים', אמר לו הקב"ה והלא אמרת לי לצדיקים, אמר לו והלא אמרת לי אף לרשעים'.

שער כדור הטהירו פמ"ו: 'ה' פעמים 'אלהים' גימטריא 'נפש'. י. זוה"ק ח"ג קכב. 'ודא איהו 'תשובה' תשוב ה' ודאי לגבי ו'. יא. עיין זוה"ק ח"ג רלו. 'צדיק יסוד עלמין דרגא דיוסף הצדיק'. יב. עיין עץ חיים שער השמות פ"א: 'הוי"ה' בקיבוץ בהוד'. וע"ע קהילת יעקב ערך קיבוץ גלויות: 'קיבוץ גלויות הוא על ידי נצח הוד, ועל כן הנביאים שהן בחינת נצח הוד הן מתנבאים על קיבוץ גלויות, זוהר תרומה (ח"ב קסט:). ועל כן ניקוד קיבוץ הוא בהוד כנודע דהוי"ה בניקוד קיבוץ הוא בחינת הוד, כי בו עיקר

יִתְבָּרַךְ מֵאַרְיֵף לוֹ אִפּוֹ וּמִשְׁפִּיעַ לוֹ לַעֲתַתָּה חֶסֶד וְרַחֲמִים מִמְּקוֹר הַחֶסֶד עַד שְׁזוֹכָה לְתִשׁוּבָה אֲמֵתִית:

וְהִנֵּה בְּמִזְמוֹר 'לְדוֹד ה' אֹרִי' וְכו' (תהלים כז, א) יֵשׁ בּוֹ י"ג פְּעָמִים שֵׁם הָעֶצֶם בְּרוּךְ הוּא פְּנֵגֵד י"ג מְכִילִין דְּרַחֲמֵי^{טו}, וְשֵׁם הַחֲמִישִׁי מִמִּזְמוֹר הַנ"ל הוּא 'בְּנֻעַם ה'', וְהוּא מְרַמֵּז עַל מִדָּה הַחֲמִישִׁית שֶׁהוּא מִדַּת 'אֲפִים'^{טו}, שְׂבֻזָּה הַבְּחִינָה יוֹכֵל לְהִתְיַצֵּב בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה לִפְנֵי בּוֹרֵא עוֹלָמִים בְּרוּךְ הוּא לְבַקֵּשׁ עַל נַפְשׁוֹ. וְזֶהוּ אֲתָם נְצָבִים 'הַיּוֹם' זֶה רֵאשׁ הַשָּׁנָה^{טו}, כְּדֹאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ (ח"ב לב:) עַל פְּסוּק (איוב ב, א) 'וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא גַם הַשֹּׁטֶן בְּתוֹכְכֶם לְהִתְיַצֵּב עַל ה'', וְאָמְרוּ חַז"ל 'וַיְהִי הַיּוֹם' זֶה רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְכו'. וְזֶהוּ 'אֲתָם נְצָבִים הַיּוֹם' הִינּוּ שְׂבִיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה עָקֵר הַבְּחִינָה 'לְהִתְיַצֵּב כְּלָכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם' לְבַקֵּשׁ עַל הַשְּׁפָעַת חֶסֶד וְרַחֲמִים מִמְּקוֹר הַחֶסֶד, הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת 'נְצָבִים' גִּימַטְרִיא 'נוֹעַם הַוָּיָה' שְׂמֵרַמְזוֹ עַל מִדָּה חֲמִישִׁית שֶׁהוּא 'אֶרְךְ אֲפִים', הִינּוּ שְׁעָקֵר הַפְּתִחוֹן פֶּה שֵׁישׁ לוֹ

ע"י בחי' ארך אפים ועונה יכולים לבקש בקשות בראש השנה

לְהִתְיַצֵּב וּלְבַקֵּשׁ עַל נַפְשׁוֹ הוּא רַק עַל שֶׁהוּא 'אֶרְךְ אֲפִים' אֵף לְרִשְׁעִים' וְלֹא מִצַּד מַעֲשָׂיו וּזְכוּתוֹ, וְזֶה הוּא רַק עַל יְדֵי מִדַּת עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת בְּאֲמַת, שְׂגוּרָם לְהִמְשָׁכַת מִדָּה זוֹ, יְהִי רְצוֹן שְׁנֻזָּכָה לְזֶה אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן:

עוֹד אֲפֹשֶׁר לְרַמֵּז בְּזֶה, דְּהִנֵּה עָקֵר הָעֲבֹדוֹת הוּא לְחֻשׁוֹב לִפְנֵי כָל מַחֲשֵׁבָה דִּיבּוּר, וּמַעֲשֵׂה הוּא רְצוֹן ה' אֲפֹשֶׁר לְרַמֵּז בְּזֶה, דְּהִנֵּה עָקֵר הָעֲבֹדוֹת הוּא לְשִׁקְלָל כָּל דְּבַר וְדְבַר מְשַׁלְּשָׁה בְּחִינּוֹת מַחֲשָׁבָה דְּבִיּוֹר וּמַעֲשֵׂה, שְׂצָרִיף לְהִתְבּוֹנֵן בְּשִׁכְלוֹ קִדְּם שְׂיַעֲשֵׂה וַיְדַבֵּר וַיִּחְשַׁב דְּבַר, אִם יִצְמַח מִזֶּה נַחַת רוּחַ לְהַבּוֹרֵא בְּרוּךְ הוּא, וְאִם הוּא רְצוֹן אֱלֹהֵינוּ יִתְבָּרַךְ, אָז יִחְשַׁב אוֹ יְדַבֵּר אוֹ יַעֲשֶׂה הַדְּבַר הַהוּא, וְכָלֵל גְּדוֹל הוּא שְׂיִהְיוּ כָּל מַעֲשָׂיו רַק אַחַר הַהִתְבּוֹנְנוֹת בְּשִׁכְלוֹ 'לִפְנֵי מִי הוּא עוֹמֵד'^{טו}, 'וְלִפְנֵי מִי עֹתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן' (אבות פ"ג מ"א) עַל כָּל דְּבַר וְדְבַר, וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר יִזְכֹּר אֶת בּוֹרֵא עוֹלָמִים בְּרוּךְ הוּא בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ, אָז יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת וּלְדַבֵּר כְּפִי מַה שְׂיִרְצֶה, כְּמֵאמֵר הַכְּתוּב (דברים יג, ה) 'אַחֲרֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכּוּ' הִינּוּ שְׂתַלְכּוּ וְתַעֲשׂוּ כָּל הַדְּבָרִים רַק

עיקר העבודה הוא לחשוב לפני כל מחשבה דיבור ומעשה אם הוא רצון ה'

◆ ציונים ומקורות ◆

הדין 'כולכם לפני ה' אלהיכם', כלליכם ופרטיכם כולם כאשר פורט והולך, והוא כענין 'ויהי היום וגו' להתייצב' וגו' דאיוב' וכו' עיי"ש. יח. 'רבי אלעזר פתח, 'ויהי היום ויבואו בני האלהים להתייצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם'. 'ויהי היום' דא ראש השנה, דקוב"ה קאים למידן עלמא. וע"ע שם ח"ג רלא. זבכל אתר 'ויהי היום' דא ראש השנה, 'ויהי היום ויבואו בני האלהים' יום ראש השנה הוה. יט. עיין צוואת ר' אליעזר הגדול אות יח: בני, כשתכנס לפני יוצרך תכנס באימה וביראה, וכשאתה מתפלל דע לפני מי אתה עומד'. וע"ע ברכות כה:

טו. עיין סידור האריז"ל סדר ר"ח אלול: 'כל האומר מזמור כ"ז לדוד ה' אורי וישעי וגו' מר"ח אלול עד אחר שמחת תורה וכו', כי מר"ח נפתחו י"ג מקורות מי"ג מכילין דרחמי וכו', ולכך יש י"ג שמות הויות נגד י"ג חוורתי וי"ג נימין, וי"ג מכילין דרחמי עליונים ותחתונים. טז. עיין עץ חיים שער א"א פ"ט: י"ג מידות שנזכרו בתורה בפרשת כי תשא וכו', והם על זה הסדר 'אל' א', 'רחום' ב', 'וחנון' ג', 'ארך' ד', 'אפים' ה'. יז. עיין פענח רזא פר' נצבים ד"ה בבית מדרשו: 'כי משה רבינו ע"ה רמז ב'אתם נצבים היום' בה"י הידוע, ר"ל כי ביום הידוע הוא יום ר"ה 'אתם נצבים' לרוב ליום